

Kyläsuunnitelmien tavoitteiden toteutuminen Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä

Kivinen, Nina

Laurea-ammattikorkeakoulu
Hyvinkää

Kyläsuunnitelmien tavoitteiden toteutuminen Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä

Nina Kivinen
Kestävän kehityksen koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2008

Nina Kivinen

Kyläsuunnitelmien tavoitteiden toteutuminen Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä

Vuosi 2008

Sivumäärä 59

Tässä työssä käsitellään kyläsuunnitelmien tavoitteiden toteutumista Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä. Tämä työ sai alkunsa 2007 keväällä Uudenmaan maaseutuasumisen teemaryhmän kokouksessa Tero Uusitalon Laurea-ammattikorkeakoulusta ja Länsi-Suomen kylät ry:n toiminta-alueen kyläasiainmies Pirkko Kaskisen ideoinnin pohjalta.

Kyläsuunnitelmia on vuoteen 2005 mennessä tehty jo 1500 kappaletta, mutta tutkimustuloksia suunnitelmien toimivuudesta on suhteellisen vähän ja näin ollen tämä työ pyrki vastaamaan tämän tiedon tarpeeseen. Kyläsuunnitelmat ovat kylien toimintaa edistäviä kartoituksia toimintasuunnitelmia joiden pohjalta kyläyhdistykset voivat ryhtyä toimiin yhteisönsä hyväksi. Työn tavoitteena oli saada tietoa kyläsuunnitelmissa esitetyistä tavoitteista, niiden määrästä ja toteutumisesta. Tarkoituksena oli myös kerätä tietoa siitä mitkä tekijät edistävät tavoitteiden toteutumista ja miten kyläsuunnitelmista voisi tehdä entistä käytännöllisempiä.

Tässä työssä tarkastelun kohteena olivat yhdeksän kylää jotka valittiin Länsi-Suomen kylät ry:n toiminta-alueen Pirkko Kaskisen ja hänen yhteyshenkilöidensä ehdottamien kylien pohjalta. Arvioitavat kylät ovat Vihtijärvi, Vaskijärvi, Mustio, Degerby, Jokikunta, Vanjärvi, Teutari, Kalkkinen ja Seutula. Tutkimusmenetelmänä käytettiin aineistopohjaista tutkimusta sekä puolistrukturoituja haastatteluja. Kyläsuunnitelmien analysoinnin pohjalta tehtiin haastattelut jotka koostuivat teemahaastattelusta sekä strukturoidusta haastattelumakkeesta.

Tarkastelun kohteena olleissa yhdeksässä kylässä kyläsuunnitelmissa esitettyjä tavoitteita on yhteensä 165 kappaletta. Tavoitteista on toteutunut keskimäärin 66 %. Kylien tavoitteiden toteutumista tarkasteltaessa on vaikea nimetä ehdottomia tekijöitä joiden perusteella tavoitteet ovat toteutuneet tai jääneet toteutumatta. Kylän koolla, tavoitteiden määrällä ja tavoitteiden toteuttajalla ei näytä olevan merkitystä tavoitteiden toteutumisessa. Yksilöiden merkitys ja panos näyttää olevan huomattavassa asemassa tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi.

Tutkimuksen perusteella voi todeta, että parhaiten toteutuneet ovat ne suunnitelmat joissa tavoitteet ovat olleet konkreettisia ja niiden toteutuminen on ollut idean kehittäneiden vallassa. Tähän liittyy se että idean tai tavoitteen taustalla on tietoa siitä miten tavoite voidaan todella toteuttaa ja miten kerätä riittävästi inhimillisiä ja taloudellisia resursseja, jotta voidaan päästä päämäärään. Myöskään se, miten suunnitelmassa mainitut tavoitteet ovat toteutuneet, ei kerro koko totuutta kylien aktiivisuudesta, vaan jotkut kylät ovat olleet kyllä ahkeria erinäisissä hankkeissa, mutta itse kyläsuunnitelma on jäänyt taka-alalle. Jotta kyläsuunnitelmat voisivat jatkossa olla kiinteämpi ja toimiva osa kylien elämää, niiden tulisikin pyrkiä aina olemaan kylänsä näköisiä ja kokoisia.

Asiasanat: Kyläsuunnitelma, toteutuminen

Nina Kivinen

Goal achievement of village development plans in Uusimaa and Päijät-Häme

Year 2008 Pages 59

The purpose of this thesis was to study goal achievement of village plans in Uusimaa and Päijät-Häme. In the spring 2007 the members of The Committee of Rural Living developed an idea of this kind of research. Over 1500 village development plans were made by year 2005, but yet there is no research information concerning how they really work. This work aims to be partially an answer to that need.

Village development plans are surveys that are meant to progress village development and they should work as plans of action. The goal of this study was to collect information about the goals in village development plans, about the number of them and how the goals have been achieved. The purpose was also to gain information about the matters that have supported the goal achievement and also how in the future the village development plans could be more useful.

This thesis was based on nine village development plans chosen from the villages that were suggested by the West Uusimaa Villages association. The villages are Vihtijärvi, Vaskijärvi, Mustio, Degerby, Jokikunta, Vanjärvi, Teutari, Kalkkinen and Seutula. The research was made by studying the research material and conducting half structured interviews. After analysing the village development plans the chairmen or secretaries of the village associations were interviewed. Both theme and structured interviews were employed.

The nine villages studied had altogether 165 goals. On average 66 % of the goals has been achieved. It is difficult to name simple reasons that could be the base of a successful village development plan. For example the size of the village or the number of the goals does not seem to effect on the results. The significance of individuals and their input to the project seem to be the most important factor while searching the reasons of success.

The results showed that the village development plans that have had concrete goals have the best goal achievement results. This includes that idea or goal has a base in knowledge how to accomplish it and how to gain enough human and material recourses to achieve the goal. The results of the achievement of the goals of village development plans do not tell the whole truth about the activity of the villages in this study. Some villages have worked hard in different kinds of projects even without using their village development plan. Therefore if the goal of future village development plans is to make them firm part of the life and development of the villages.

Keywords: Village development plans, achievement

Sisällys

1. Johdanto	14
2. Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	14
3. Kylätoiminta Suomessa	8
3.1 Kylätoiminnan lähtökohdat	8
3.1.1 Suomen Kylätoiminta ry ja valtakunnallinen kylätoimintaohjelma	9
3.1.2 Kylätoiminnan organisaatio tiivistettynä	10
3.2 Alueellinen maaseudun kehittäminen	11
3.3 Kyläsuunnittelun menetelmiä	12
3.4 Tutkimuksen keskeiset toimijat	15
3.4.1 Länsi-Uudenmaan kehitys ry	15
3.4.2 Länsi-Uudenmaan Kylät ry	15
3.4.3 Päijät-Hämeen kylät ry	16
3.4.5 Keski-Uudenmaan Kehittämisyhdistys ry	16
4. Arvioitavat kyläsuunnitelmat	16
4.1 Vihtijärvi	18
4.2 Seutula	18
4.3 Vaskijärvi	19
4.4 Mustio	20
4.5 Degerby	20
4.6 Jokikunta	21
4.7 Vanjärvi	22
4.8 Teutari	22
4.9 Kalkkinen	23
5. Tutkimuksen eteneminen	24
5.1 Aineisto ja menetelmät	26
6. Tulokset	28
6.1. Teemahaastatteluiden yhteenveto	28
6.1.1 Kyläsuunnitelmien alullepano ja koettu hyöty	28
6.1.2 Eri kohderyhmien huomiointi suunnitteluvaiheessa	30
6.1.3 Vastuun jakautuminen	31
6.1.4 Aiemmat suunnitelmat ja niiden toteutuminen	32
6.1.5 Suunnitelmien toteutumisen seuranta	32
6.2 Kyläsuunnitelmissa esitettyjen tavoitteiden toteutuminen	33
6.2.1 Seutulan suuralueen tavoitteiden toteutuminen	33
6.2.2 Vaskijärven kylän tavoitteiden toteutuminen	34
6.2.3 Vihtijärven kylän tavoitteiden toteutuminen	35
6.2.4 Kalkkisten kylän tavoitteiden toteutuminen	36

6.2.5 Teutarin kylän tavoitteiden toteutuminen	36
6.2.6 Vanjärven kylän tavoitteiden toteutuminen	37
6.2.7 Jokikunnan kylän tavoitteiden toteutuminen.....	38
6.2.8 Degerbyn kylän tavoitteiden toteutuminen	39
6.2.9 Mustion kylän tavoitteiden toteutuminen	40
6.2.10 Yhteenveto	41
7. Työn arviointi	44
7.1 Aikataulu.....	44
7.2 Tutkimusmenetelmien toimivuus.....	45
8. Johtopäätökset.....	47
Lähteet:.....	48
Liitteet	51

1. Johdanto

Tämä työ sai alkunsa 2007 keväällä Uudenmaan maaseutuasumisen teemaryhmän kokouksessa. Tero Uusitalo Laurea-ammattikorkeakoulusta ja Länsi-Suomen kylät ry:n toiminta-alueen kyläasiainmies Pirkko Kaskinen ryhtyivät kehittämään ideaa selvityksestä jossa tarkasteltiin viime vuosina tehtyjä kyläsuunnitelmia ja sitä miten ne ovat toteutuneet.

Kylä on ollut perinteisesti yksi ihmisten elämän perusyksiköistä. Kylien merkitys sosiaalisena ja toiminnallisena ympäristönä on vuosien saatossa muuttunut, kun ihmisten elinpiiri on laajentunut. Maaseutumainen asuminen ja elämä ovat kuitenkin yhä ihmisten arvomaailmassa läheisenä ja tavoiteltavana aatteina. Hyvinvoivaa maaseutua edistävät parhaiten sen omat asukkaat, joilla on paras kokemus alueensa puutteista ja mahdollisuuksista. Tämä on havaittu myös poliittisella tasolla, ja alhaalta ylöspäin periaatteen mukaisesti on pyritty edistämään toimintamahdollisuuksia paikallisen elinvoimaisuuden edistämiseksi. (Suomen kylätoiminta ry 2003, 20)

Kyläsuunnitelmat ovat kylien toimintaa edistäviä kartoituksia sekä toimintasuunnitelmia joiden pohjalta kyläyhdistykset ja -yhteisöt voivat ryhtyä toimiin yhteisönsä hyväksi. Kyläsuunnitelmat parhaimmillaan ovat myös apuväline kuntien alueellisessa suunnittelussa, sillä selkeä kyläsuunnitelma voi olla kuin kuntalaisten kehittämisehdotuslista. Kyläsuunnitelma voi olla myös kyläläisille yhdistävä ja omaa elinpiiriään avaava tietopaketti ja laatimisprosessi, joka lisää yhteishenkeä ja viihtyvyyttä. Tämä työ tehtiin, koska kyläsuunnitelmia on Suomen kylätoiminta ry:n mukaan tehty vuoteen 2005 mennessä jo 1500 kappaletta, mutta tutkimustuloksia suunnitelmien toimivuudesta on suhteellisen vähän.

2. Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Kylätoiminnalla on pitkä historia Suomessa ja tutkimustietoa kylätoiminnan eri osa-alueista on jonkin verran. Esimerkiksi Eija Lahtisen tutkimus ”Kylätoiminnan menestystekijät” käsittelee kylätoimikuntien toimintaa ja toimintatapoja sekä niiden ja kuntien välistä yhteistyötä (Lahtinen 1998). Oulun yliopisto puolestaan on toteuttanut Asu kylässä! hankkeen, jossa asukaskeksisiä kyläsuunnittelumenetelmiä testattiin pilottikylien avulla (Epäily, Kiimamaa, Kuikka, Muilu, Mäntysalo, Onkalo & Reinikainen 2003). Maakunnallisten kyläohjelmien toteutumista seurataan myös jonkin verran, esimerkkinä voi mainita Päijät-Hämeen Kyläohjelma 2004-2008 tavoitteiden toteutuminen - sosiaalinen välitilinpäätös 2006, jossa ohjelman toteutumista arvioidaan kyläkyselyiden perusteella. (Leppänen 2007)

Tutkimustietoa kylien a settamista tavoitteista ja niiden toteutumisista ei ole paljon saatavilla. Siksi tämän työn avulla voidaan saada, jos ei kattavaa, niin kuitenkin ainutlaatuista tietoa hyödynnettäväksi niin kylille kuin kylätoimintaa ohjaaville ja tukeville organisaatioillekin.

Tämän työn tavoitteena on selvittää, missä määrin tutkittavissa kylissä tehdyt kyläsuunnitelmat käytännössä toteutuvat ja miten tavoitteet voitaisiin saavuttaa entistä paremmin. Tutkimuksen tavoitteena on myös tuottaa tietoa kylätoimikunnille, kyläasiamiehille, maaseutuviranomaisille ja kehittämishankkeiden toimijoille siitä miten tulevaisuuden kyläsuunnitelmat voisivat olla entistä käyttökelpoisempia. Koska tässä työssä arvioitavien kyläsuunnitelmien otoskoko tulee olemaan suhteellisen pieni, on epätodennäköistä että työ tuottaisi valtakunnallisesti suoraan käytäntöön sovellettavaa tietoa.

Oma roolini tässä työssä on kerätä aineistoa kyläsuunnitelmien avulla eri tavoitteista joita suunnitelmissa on esitetty, sekä haastatteluiden ja keskustelujen avulla selvittää miten nämä tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkoitukseni on myös kirjoittaa työstäni ja saaduista tuloksista tiivistelmä Länsi Uudenmaan kylät ry:n käyttöön. Tavoitteenani on kehittää kirjallisessa ilmaisussa ja tiedon hankintamenetelmissä sekä muun muassa haastatteluiden tekemisessä ja kerätävän aineiston analysoinnissa. Tavoitteenani on myös oppia paremmin tuntemaan maaseudun kehittämisen metodeja ja erityisesti tämän työn kautta kylien toimintaa yhteisöjen hyväksi.

3. Kylätoiminta Suomessa

3.1 Kylätoiminnan lähtökohdat

Kylien toiminnalla yhteisön etujen tavoittelussa on Suomessa pitkät perinteet. Kylät olivat pitkään ihmisten elinpiirin perusyksikkö. Maatalousyhteiskunnassa työpaikka oli pääsääntöisesti omalla kylällä ja tapahtumat ja toimet keskittyivät sen piiriin. Kylät olivat elinvoimaisia, kouluissa riitti oppilaita, pankit, kaupat ja posti kuuluivat valikoimaan. Sitten alkoi maatalouden rakennemuutos joka 60-70 -luvuilla alkoi autioittaa maaseutua palveluista ja asukkaisista. Ihmisten elinpiirin laajetessa alkoi kylän käsitekin muuttua. Perinteisten maarekisterikylien sijaan kylät ovat pikemminkin toiminnallisia kyliä. (Suomen kylätoiminta ry 2003, 20) ”Kylä” on ennen kaikkea aluekokonaisuus, jonka asukkaat mieltävät kyläksi. ”Se voi olla maaseudulla, --, tai se voi olla taajaman omakotialue tai kaupunginosa. Kylän rajan määrittelevät viime kädessä asukkaat ja omaehtoinen paikallinen toimintakulttuuri, eivät hallinnolliset tai maantieteelliset seikat” (Linkoranta 2008).

70- luvun lopulla rakennemuutoksen seurauksena kylien asukkaat heräsivät toimimaan kyliensä hyväksi ja kylätoiminta alkoi organisoitua kylätoimikunniksi. Toimikuntien tarkoitus oli

lisätä kylien viihtyisyyttä ja edustaa kylää kuntaan päin. 1976 käynnistetyssä Oulun yliopiston maantieteen laitoksen Kylätutkimus -76 -projektissa ideoitiin ja luotiin käsitystä kylätoimikuntien roolista maaseutualueiden erityisinä kehittäjinä. Kylätoimikuntien tarkoituksena oli toimia koordinoivana järjestönä ja yhdistävänä tekijänä muille kylissä toimiville ryhmille ja yhdistyksille. Hankkeen vaikutukset nykymuotoiseen kylä- ja kyläyhdistystoimintaan ovat yhä nähtävissä. (Epäily et. al. 2003, 6; Halhead 2005, 12-13)

1980-luvulla kylien yhteistyönä perustettiin pitäjäneuvostoja ja ensimmäisiä kylien yhteenliittymiä. Maakunnallisia kylien yhteenliittymiä perustettiin kuitenkin vain niille alueille joilla oli jo riittävän aktiivista kylätoimintaa. Kylätoimikunnat alkoivat myös rekisteröityä yhdistyksiksi. Lakisääteisen yhdistyksen on mahdollista käyttää julkista rahoitusta, jolloin toiminnalle on enemmän edellytyksiä. (Suomen kylätoiminta ry 2003, 15; Halhead 2005, 13)

Vuonna 1981 perustettiin ensimmäinen kansallinen järjestö, Kyläasiain neuvottelukunta. Tämä järjestö ei kuitenkaan ollut varsinaisesti alhaalta ylöspäin -periaatteen mukainen, sillä sen jäsenet eivät olleet eivätkä voineet olla kylätoimikuntia vaan suuria maaseutuasioihin keskittyviä kansalaisjärjestöjä, kuten Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto ja Suomen kuntaliitto. Järjestö toimi tällaisten järjestöjen keskustelufoorumina, mutta jätti kylätoimikunnat ja kylien asukkaiden edustajat ulkopuolelle. (Halhead 2005, 13). Valtionhallinnon tasolla siirryttiin ensimmäistä kertaa maatalouspolitiikasta maaseutupolitiikkaan Euroopan neuvoston kannustamana vuonna 1988 kun käynnistettiin ”Elävä maaseutu”-kampanja. Tuon kampanjan kautta käynnistynyt kehityssuunta johti nykyisen Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) ja maaseudun kehittämisohjelman syntyyn. (Epäily et. al. 2003, 7)

Suomen liittyminen EU:n jäseneksi 1995 merkitsi ohjelmaperusteisen aluepolitiikan, hanke-toiminnan ja toimintaryhmien syntymistä muun muassa LEADER- ja POMO-ohjelmien myötä. (Epäily et. al. 2003, 7) Myös kylätoiminnan maakunnallista järjestörakennetta kehitettiin 90-luvulla niin että jokaiseen maakuntaan perustettiin kylien yhteenliittymiä. (Laamanen 1999, 5) Nykyään kylien maakunnalliset yhteenliittymät kattavat koko Manner-Suomen (Suomen kylätoiminta ry 2003, 37). Kylien maakunnallisten yhteenliittymien tavoite on tarjota kylille palveluita ja toimia kunnan alueella olevien kylien yhteistyöverkostona. Toimintaa organisoidaan maakunnallisten kylätoimintaohjelmien avulla, jotka päivitetään säännöllisesti noin neljän vuoden välein (Suomen kylätoiminta ry 2008). Ohjelmien avulla kylien maakuntatason asiat saadaan viranomaisten tietoon ja niitä käytetään varojen keräämiseen sekä valtakunnallisen kylätoimintaohjelman laatimiseen. (Halhead 2005, 18-19)

3.1.1 Suomen Kylätoiminta ry ja valtakunnallinen kylätoimintaohjelma

Suomen Kylätoiminta ry (SYTY ry) perustettiin 1997, vuonna 1987 perustetun Kyläasiain neuvottelukunnan pohjalle. Ruotsinkielinen toiminta on järjestäytynyt Svensk Byaservicen kautta. (Epäilyt et. al. 2003, 7)

Suomen kylätoiminta ry:n jäsenyys on mahdollinen maakunta- ja kylätason yhdistyksille ja sen toiminnan lähtökohtana on toimia kansallisen tason kansalaisjärjestönä, toisin kuin edeltäjänsä. Tavoitteena oli ja on kehittää valmiuksia työskennellä tehokkaasti EU-ohjelmien tarjoamien työvälineiden kanssa ja hyödyttää niitä parhaalla mahdollisella tavalla. Tavoite on myös ”vahvistaa kylien asukkaiden mukanaoloa ja tuoda heidän eturyhmänsä yhteen” (Suomen kylätoiminta ry 2003; Halhead 2005, 14).

Ensimmäinen valtakunnallinen kylätoimintaliikkeen kattava politiikan linjaus laadittiin SYTY ry:n toimesta vuonna 2000. Toinen valtakunnallinen kylätoimintaohjelma kattoi kauden 2003-2007. Ohjelmassa käydään läpi muun muassa kylätoiminnan taustaa, nykytilannetta sekä tulevaisuuteen vaikuttavia trendejä. Siinä käsitellään keinoja joilla kylätoiminta voisi vastata parhaiten yhteiskunnan ja asukkaiden tarpeisiin sekä kylätoimintaverkoston rakenteiden vahvistamiseen tarvittavia toimenpiteitä. Myös rahoituslähteiden hyödyntämiskeinoja kuvataan ja pyritään konkretisoimaan keinoja kylätoiminnan laadun parantamiseksi. (Suomen kylätoiminta ry 2003, 7)

Ohjelman tarkoitus on sitoa yhteen maakunta- ja kylätason suunnitelmat kansallisella tasolla ja toimia pohjana laadittaessa valtion maaseutupoliittista kokonaisuohjelmaa. (Halhead 2005, 18) Kylätoiminnan aktivoiminen on tärkeässä osassa Suomen maaseutupoliittisessa ohjelmassa. Suomen maaseutupoliitikkaa kehitetään valtioneuvoston muodostamassa maaseutupoliittikan yhteistyöryhmässä (YTR), joka koostuu eri hallinnonalojen edustajista. Tähän yli 20 -jäseniseen yhteistyöelimeen kuuluu myös Suomen kylätoiminta ry:n edustajia ja YTR:n pääsihteeri on tällä hetkellä myös SYTY ry:n puheenjohtaja. (Halhead 2005, 9-10)

3.1.2 Kylätoiminnan organisaatio tiivistettynä

Kyläyhdistyksiä on Suomessa nykyään noin 3 900, joista noin 2 700 on rekisteröityjä yhdistyksiä (Suomen kylätoiminta ry 2003, 18). Yhdistykset voivat kattaa useammankin kuin yhden kylän, joten toiminnassa mukana olevien kylien määrästä ei ole tarkkoja lukumääriä. Rekisteröidyn kyläyhdistyksen hallinto on normaali suomalainen yhdistyshallinto: vuosikokous ja hallitus. Rekisteröimättömässä kylätoimikunnassa kylätoimikunta-nimikkeellä kutsutaan sekä yhdistystä että sen hallitusta. Kyläyhdistykset voivat olla jäseninä maakunnallisissa yhdistyksissä, jotka ovat puolestaan Suomen Kylätoiminta ry:n jäseniä. Tämän lisäksi monet kyläyhdistykset ovat seutukuntansa maaseudun kehittämissyhdistyksen jäseniä. (Suomen kylätoiminta ry 2008)

Seuraavassa kylätoiminnan organisaatio tiivistettynä:

- Kylä- ja asukastoimintaa harjoitetaan kylällä kylätoimikunnissa, kyläyhdistyksissä, asukasyhdistyksissä tai muissa yhdistyksissä.
- Kuntakohtaisesti voi olla kyläneuvostoja tai pitäjäneuvostoja, joihin kaikki ko. kunnan kyläyhdistykset kuuluvat.
- Maakunnallisesti Suomessa toimii maakunnallisia kylien yhdistyksiä, esim. Pohjois-Karjalan Kylät ry, joiden jäsenenä on kyläyhdistyksiä ja muita kylien kehittämistä kiinnostuneita järjestöjä.
- Valtakunnallisesti Suomessa keskusjärjestönä toimii Suomen Kylätoiminta.
- Euroopassa kylätoimijoita ja muita maaseudun toimijoita yhdistää European Rural Alliance ERA. (Wikipedia 2008)

3.2 Alueellinen maaseudun kehittäminen

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman yksi neljästä pääasiallisesta toimintalinjauksesta on Leader-toimintatapa. Tätä menetelmää toteutetaan koko Suomessa 2007 alkaneella kaudella 55 toimintaryhmässä, 396 kunnan alueella. Alueellisten maaseutuohjelmien toimeenpanosta maakunnissa vastaavat TE-keskusten maaseutuosastot, joiden lisäksi Suomi on katettu toimintaryhmäverkostolla, jossa kukin toimintaryhmä toteuttaa tekemäänsä paikallista kehittämissuunnitelmaa. Toimintaryhmän toiminta-alue on kooltaan seutukunnan luokkaa ja asukasmäärältään keskimäärin noin 40 000 henkeä vaihdellen reilusta 14 000 asukkaasta lähes 100 000 asukkaaseen. Ryhmän toimintaan voi osallistua kuka tahansa alueen asukas toteuttamalla hankkeen, olemalla mukana hankkeessa tai liittymällä yhdistyksen jäseneksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2006a; Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 2008a; Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 2008b)

Käytännössä toimintaryhmät kehittävät oman alueensa maaseutua laatimalla kehittämissuunnitelman, joka toteutetaan rahoittamalla sen mukaisia kehittämis- ja yrityshankkeita. Lisäksi toimintaryhmät kouluttavat, tiedottavat ja auttavat avustuksen hakijoita ja hankkeiden toteuttajia, kuten kyläyhdistyksiä hankkeiden valmistelussa, toteuttamisessa ja asioinnissa viranomaisten kanssa. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, 2008)

Toimintaryhmät saavat rahoituksensa eri kehittämisohjelmista. EU-osarahoitteisia alueellisia ohjelmia ohjelmakaudella 2000-2006, jolta tarkasteltavat kyläsuunnitelmat ovat, olivat Pohjois- ja Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmat, alueellinen maaseudun kehittämisohjelma (ALMA) ja yhteisöaloiteohjelma LEADER+. POMO+ on kansallisesti rahoitettu ohjelma. (Maa- ja metsätalousministeriö 2006a)

Tarkasteltavista kyläsuunnitelmista valtaosa on maaseudunkehittämisyhdistys LUKE:n kautta POMO+ -rahoitteisia, yksi suunnitelma on LEADER+ sekä yksi on ALMA -rahoitteinen. Kansallinen POMO+ -toiminnan tavoitteena on vahvistaa maaseutualueen vetovoimaisuutta ja erityisesti elinkeinoelämän kilpailukykyä ja valmiuksia sekä uusien työmahdollisuuksien lisäämistä. Ohjelmatyössä suunnitellaan ja toteutetaan maaseudun asukkaista lähteviä paikallisia strategioita ja kehittämishankkeita, kuten kyläsuunnitelmia. (Maa- ja metsätalousministeriö 2006c) LEADER+ rahoittaa paikallisia maaseudun kehittämishankkeita. Suunnittelusta ja täytäntöönpanosta vastaavat paikalliset toimintaryhmät, jotka muodostuvat maaseudun paikallisista yhteisöistä kuten kyläyhdistyksistä ja kuntien edustajista. LEADER+ -rahoitus on pääasiassa pienimuotoista. Rahoitettavia toimia ovat esimerkiksi pienyrityksen perustaminen tai kehittäminen, kurssien järjestäminen, kylien kehittäminen ja pienimuotoinen tuotekehittäminen. (Maa- ja metsätalousministeriö 2006d; Maa- ja metsätalousministeriö 2008) Tavoite 1 -ohjelman ulkopuolisilla alueilla Etelä- ja Länsi-Suomessa toteutettiin vuosina 2000-2006 alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa (ALMA). ALMAN tavoitteena on pysäyttää maaseutualueiden autioituminen ja korjata vinoutuvaa väestörakennetta. Toiminnassa korostetaan ennen kaikkea syrjäisen ja ydinmaaseudun kokonaisvaltaista kehittämistä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2006e)

3.3 Kyläsuunnittelun menetelmiä

Kylien rooli paikallisina kehittäjinä on ensisijaisen tärkeä. Alhaalta ylöspäin suuntautuvan kehittämisen periaate on korostunut kun valtion ja kuntien rooli on pienentynyt ja kylien tarve ja mahdollisuudet vaikuttaa entistä aktiivisemmin omaan paikalliseen hyvinvointiinsa ovat lisääntyneet. (Suomen kylätoiminta ry 2003, 20) Vuonna 2005 SYTY ry:n arvion mukaan oli laadittu yli 1500 kyläsuunnitelmaa. Maakunnalliset yhteenliittymät ovat todenneet, että pitkäkestoisten tulosten saavuttamisessa parhaiten ovat menestyneet ne kylät, jotka ovat laittaneet kyläsuunnitelman. Suunnitteluprosessi auttaa toteuttamaan hyvät ideat käytännössä ja valtuuttaa projekteille toteuttajat. Suunnitelman avulla voi myös saada ulkopuolista rahoitusta projekteille. Kyläsuunnitelma antaa mahdollisuuden myös kuntien ja kylien väliseen yhteistyöhön. (Halhead et.al 2004, 17)

Toimiva kyläsuunnitelma aktivoi kylätoiminnan ja asettaa toiminnalle selkeät päämäärät. Kyläsuunnitelmaan kerätään taustatietoa kylästä ja jo laatimisprosessi voi lisätä kyläläisten arvostusta omaa kylää kohtaan. Valmiit kyläsuunnitelmat voivat lisätä kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia niin kunta-, seutu- kuin aluetasolla. Kyläsuunnitelma voi olla myös valmis tietopaketti kyläläisten toiveista sekä tarpeista kunnalle ja sitä voi hyödyntää sitä esimerkiksi kaavoituksen suunnitteluvaiheessa. (Halhead 2005, 17)

Kyläsuunnitelman laatimisprosesseja on varmasti yhtä monenlaisia kuin itse kyläsuunnitelmia. SYTY ry ja maakunnalliset kylien yhteenliittymät auttavat kylien suunnitteluprosessissa tarjoamalla suunnitteluun liittyviä luentoja ja neuvontaa. Tämän lisäksi tarjolla on kirjallista materiaalia. Yksi tällainen on Heimo Keräsen suunnittelumalli, jossa korostetaan kyläsuunnitelman rakentamista niin, että se hyödyttäisi sekä kyläläisiä, kuntalaisia että yhteistyötahoja. Keräsen mukaan olennaista kyläsuunnitteluprosessia on osallistuminen ja uuden tiedon tuottaminen. Kylän kehittämisen voi olettaa onnistuvan hänen mukaansa sitä paremmin, mitä enemmän asianosaisia osallistuu toimintaan jo suunnitteluvaiheessa. Vuorovaikutteinen suunnitteluprosessi johon osallistuvat kyläläiset, kunta ja yhteistyötahot luo toimintakulttuuria ja sosiaalista pääomaa kylälle (Keränen 2002, 28-29). Toinen käytetty apuväline on Elina Leppäsen toimittama Suomen Kylätoiminta ry:n Kyläsuunnitteluopas (2002). Tässä oppaassa annetaan selkeä runko jonka pohjalle suunnitelman voi laatia.

Suunnitteluprosessi olisi hyvä aloittaa määrittelemällä suunnitelman tarkoitus ja kohderyhmä, eli miten selvittää ja toteuttaa koko kylän tahto ja pohtia halutaanko että myös kunta reagoi suunnitelmaan (Leppänen 2002, 5; Keränen 2002, 9). Toiseksi suunnitelmassa tulisi esittää kylän perustiedot koskien sijaintia ja ympäristöön liittyviä olosuhteita. Suunnitelmassa olisi hyvä esittää myös tilastotietoa kylästä, esimerkiksi asukasluku, kotitalouksien määrä, kesäasuntojen määrä, ikäjakauma, elinkeinonjakauma, työssäkäynti tai kylän työpaikat, yrittäjät ja palvelut. Näitä tietoja voidaan käyttää perusteluina, jos halutaan esimerkiksi säilyttää joku palvelu kylässä tai selvittää mahdollisuuksia uusien työpaikkojen tai palvelujen luomiseen (Leppänen 2002, 6).

Kylän nykytilaan ja mahdollisiin kehittämistarpeisiin liittyvää tietoa voidaan kerätä yhteisöanalyysien avulla. Yhteisöanalyysi on prosessi, jossa kerätään, kuvataan, analysoidaan ja jaetaan tietoa yhteisön hyvinvoinnista ja niiden edellytyksistä. Yhteisöanalyysissä tarvittavia tietoja ovat esimerkiksi väestön ikä- ja sukupuolirakenne, kieli, koulutus, elintaso, alueen elinkeinorakenne, työllisyys, työolot, palvelut, liikenne ja virkistys- ja harrastusmahdollisuudet. Yhteisöanalyysin laatimisprosessissa käytetään ensiksi hyväksi jo olemassa olevaa tietoa yhteisöstä kuten esimerkiksi demografiset tiedot, sairastavuus, kuolleisuus, keskimääräinen elinikä ja elämäntapatekijät. Tämän lisäksi alueeseen tutustutaan paikan päällä jotta saataisiin vaikutelma yhteisön ympäristöstä ja sosiaalisesta luonteesta. Tietoa kerätään myös haavainnoiden ja haastatteluiden ja kyläkyselyiden avulla. (Stakes 2000, 1-2; Leppänen 2002, 6-8).

Suunnitteluprosessissa tulisi kartoittaa myös kylässä jo vallitsevat yhteistyöverkostot ja yhdistykset. Kylän vahvuuksia ja heikkouksia kannustetaan analysoimaan mahdollisimman laajasti esimerkiksi laatimalla listoja tai SWOT -analyysin (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) avulla. Näiden analyysien tarkoitus on olla apukeinona kun pohditaan toimintamah-

dollisuuksia ja tavoitteita. Kyläsuunnitelma voi käsittää tiiviin historiikin kylästä, mutta liian laaja historiaosuus vie vain huomiota oleellisesta eli itse tavoitteista ja niiden saavuttamisesta. (Leppänen 2002, 6-8)

Kylän yhteisten tavoitteiden ja mielipiteiden selvittämiseksi on käytettävissä monenlaisia menetelmiä. Perinteisiä keinoja ovat kyselyt, haastattelut ja kyläkokoukset. Jokaiseen talouteen jaettavat kyselyt ovat usein käytetty metodi ja monen kyläläisen ensisijainen osallistumiskanava. Moni voikin kokea mielekkäämmäksi kirjata mielipiteensä lomakkeeseen kuin lausua ne julki kyläkokouksessa. Kyselyn haasteena on väärinkäsityksen riski, että vastaaja ei ymmärrä kysymyksiä oikein. Kysymyksiin vastanneiden osuus lomakkeen saaneista, eli vastausprosentti on tärkeä kyselytutkimuksen luotettavuuskriteeri. Kyläsuunnitelmia laadittaessa vastausprosenttia voi kasvattaa kyläsuunnitelmien hakeminen henkilökohtaisesti. (Leppänen 2002, 8, 11; Järvinen & Järvinen 2004, 147-148).

Asukaskeskeiset menetelmät päämäärän asettamisessa ja asukkaiden sitouttamiseksi kylän tavoitteiden toteuttamiseen ovat osoittautuneet tehokkaiksi. Tällaisia menetelmiä ovat muun muassa tulevaisuusverstaas ja tuplatiimi (Leppänen 2002, 7). Tulevaisuusverstaas on ryhmätyöskentelyyn perustuva menetelmä, jonka avulla suunnitellaan ja toteutetaan tulevaisuutta nykyhetken ongelmien ja toiveiden pohjalta. Menetelmä on kehitetty 50-luvulla Saksassa ja Itävallassa ja tavoitteena oli kansalaisten aktivoiminen kritisoimaan yhdessä vallitsevia olosuhteita sekä valmistamaan ehdotuksia toivottavasta tulevaisuudesta. Tulevaisuusverstaasmallia ovat kehittäneet sosiaali- ja yhteiskuntapoliitikot sekä eri alojen tutkijat. (Opetushallitus 2005). Verstaaseen kuuluu tavallisesti kolme vaihetta: ongelma- eli kritiikkivaihe, mielikuvitusvaihe ja todellistamisvaihe. Tulevaisuusverstaan soveltuvuutta kyläsuunnitteluun on käytetty muun muassa Pohjois-Pohjanmaalla toteutetun Asu kylässä -hankkeen puitteissa. (Epäily et al 2003) Tulevaisuusverstaas metodina sopii käytettäväksi myös esimerkiksi ohjatun kävelyretken jälkeen, jolloin kävelyretki on sopivasti virittänyt mieltä uusille ajatuksille. (Kaaaja & Horelli 2001)

Tutkimuksessa käsiteltävissä kyläsuunnitelmissa on vaihtelevasti kuvattu tekemisprosesseja ja -metodeja. Kyläsuunnitelmissa useimmiten mainittuja metodeja ovat haastattelut ja SWOT-analyysi, joka löytyy lähes joka suunnitelmasta. Yleisimpiä toimintatapoja vaikuttaa olleen kylän yhteisten vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien kartoittaminen kyläkokouksessa. Yhdessä on myös pohdittu tulevaisuuden visioita ja mahdollisuuksia siihen. Tämä tavallaan on samanmuotoista toimintaa kuin tulevaisuusverstaasmenetelmässä, eli ensin mietitään ongelmia ja puutteita ja sitten unelmoidaan paremmasta ja mietitään keinoja siihen. Kyselyä käytettiin myös suunnitelmien pohjana. Osassa kylistä vastausprosentti oli niin alhainen, että kyläläisten sitoutuneisuutta tavoitteisiin voi helposti kyseenalaistaa ja epäillä. Myös osallistuminen kyläkokouksiin oli paikoin hyvin heikkoa ja kyläsuunnitelmien mukaan monen

aluksi mukana olleen into hiipui prosessin loppua kohti. (Seutulan kyläyhdistys 2005; Vanjärvi-seura 2005)

3.4 Tutkimuksen keskeiset toimijat

3.4.1 Länsi-Uudenmaan kehitys ry

Länsi-Uudenmaan kehitys ry on maaseudun kehittämissyhdystys eli toimintaryhmä. Tässä työssä käsiteltävistä suunnitelmista valtaosa on LUKE ry:n rahoittamia, Karkkilan, Lohjan ja Vihdin alueella toteutetut kyläsuunnitelmat.

Rahoituskaudella 2000-2006 yhdistys toimi POMO+ rahoituksella. Yhdistyksen tärkeimmät yhteistyötahot olivat Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus, maa- ja metsätalousministeriö, Länsi Uudenmaan Kylät ry sekä muut maaseudun kehittäjäorganisaatiot. Kauden 2000-2006 kehittämissuunnitelman ”Hiiden talkoot” yksi painopistealue oli kyllien kehittäminen.

3.4.2 Länsi-Uudenmaan Kylät ry

Yhdistys toimii kaksikielisenä kattojärjestönä kyläyhdistyksille ja muille yhdistyksille, joilla on vastaavaa toimintaa Länsi-Uudellamaalla. Toiminta-alueeseen kuuluu Kirkkonummi, Siuntio, Inkoo, Lohja, Vihti, Karkkila, Nummi-Pusula, Sammatti, Karjalohja, Pohja, Karjaa, Tammisääri, Hanko. (Länsi-Uudenmaan Kylät ry 2008) Arviointiin osallistuvista kylistä Länsi-Uudenmaan Kylät ry:n (LUK ry:n) piiriin kuuluvat Vihdistä Jokikunta, Vanjärvi Vihtijärvi ja Tervalampi, Karkkilasta Vaskijärvi, Inkoon kunnasta Degerby, osittain Karjaan kaupunkiin ja Karjalohjan kuntaan kuuluva Mustio ja Lohjalta Teutari.

Länsi-Uudenmaan Kylät ry:n toiminta-alueella on noin 90 kyläyhdistystä ja vastaavaa toimintaa harjoittavaa yhdistystä. Kyläyhdistyksiä on 48 joista on 16 rekisteröityä ja muita yhdistyksiä tai yhteisöjä on 43. Alueella toimii myös kolme paikallista toimintaryhmää. Ryhmät vastaavat paikallisen kehittämissuunnitelmansa täytäntöönpanosta ja valitsevat ohjelman puitteissa toteutettavat hankkeet. Yksi tällainen toimintaryhmä on edellisessä luvussa esitelty Länsi-Uudenmaan kehitys ry (LUKE ry).

LUK ry järjestää kokouksia, kyläpäiviä, seminaareja, luento- ja esitelmätilaisuuksia sekä muita jäsenille suuntautuvaa koulutus- ja tiedotustoimintaa, tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja viranomaisille että tiedottaa toiminnastaan. Tämän lisäksi yhdistys toimii yhteistyössä kylätoiminnan keskusjärjestön ja muiden maaseudun kehittäjien sekä alueellis-

ten ja valtakunnallisten järjestöjen kanssa kylien elämään vaikuttavien tavoitteiden toteuttamiseksi. (Länsi-Uudenmaan Kylät ry 2008)

3.4.3 Päijät-Hämeen kylät ry

Päijät-Hämeen kylät ry on maakunnallinen kylien yhteenliittymä. Yhdistyksen tavoitteena on toimia kylien kehittämisessä kylätoimikuntien, kuntien ja muiden tahojen tukena sekä yhteistyön edistäjänä. Yhdistys pyrkii huolehtimaan kylien elinvoimaisuudesta vaikuttamalla maakunnan aluesuunnitteluun ja ohjelmapolitiikkaan. Myös maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen edistämiseksi tehdään töitä. Kalkkisten kylä Asikkalasta on tutkimukseen valittu kylä tämän yhdistyksen alueelta.

Yhdistyksen jäseniä ovat kylä- ja asukas yhdistykset sekä muut kylien kehittämistoimintaa harjoittavat yhdistykset. Yhdistys pyrkii vaikuttamaan paikalliseen, maakunnalliseen sekä valtakunnalliseen kylä- ja asukastoimintaan. (Päijät-Hämeen kylät ry 2008)

3.4.5 Keskisen Uudenmaan Kehittämisyhdistys ry

Keskisen Uudenmaan Kehittämisyhdistys (KEHUry) on Espoon, Järvenpään, Keravan, Nurmijärven, Tuusulan ja Vantaan alueellinen toimintaryhmä, jonka tehtävänä on kannustaa toimialueensa asukkaita ja yhteisöjä toimenpiteisiin maaseutumaisten alueiden säilyttämiseksi elinvoimaisena.

KEHU ry toteutti kuntien, valtion ja EU:n rahoittamaa alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa ALMAA vuosina 2000-2006. KEHU ry vaikuttaa alueella joka jää maakunnallisten kylien yhteenliittymien kuten LUK ry: ja Itä-Uudenmaankylät ry:n väliin. Tässä tutkimuksessa KEHU ry on ollut mukana Seutulan kyläsuunnitelman laadinnassa. KEHU ry:n Maaseutuohjelmaa 2007-2013, johon toimintaryhmätyö sisältyy, hallinnoi Eteläisen maaseudun osajat EMO ry. (Keskisen Uudenmaan kehitys ry 2008)

4. Arvioitavat kyläsuunnitelmat

Arvioitavaksi valitut kylät lähtökohtaisesti ovat LUK ry:n Pirkko Kaskisen ehdottamia, joista valitsimme hänen arvionsa mukaan mahdollisimman monipuolisen valikoiman kyliä. LUK ry:n toimialueen ulkopuolelta valitsimme lisäksi kaksi kylää. Seutulan kyläsuunnitelma ei kuulu maakunnallisten kylien yhteenliittymien alueelle vaan sen alueella kylien toimintaa edistää KEHU ry ja Kalkkisten kylä Asikkalan kunnasta kuuluu Päijät-Hämeen kylät ry: n toiminta-alueelle. Valittujen kylien määrä rajoittui lopulta 9 kylään.

Kunnat on Alueellisessa maaseudun kehittämissuunnitelmassa (ALMA) 2000-2006, luokiteltu harvaan asutun maaseudun kuntiin, ydinmaaseudun kuntiin, kaupunkien läheisen maaseudun kuntiin ja kaupunkeihin. Tässä työssä tutkitaan pääosin pääkaupunkiseudun kyliä, joten harvaan asutun maaseudun kuntaa edustavia kyliä ei tässä otoksessa ole. Kaupunkeja edustavat Teutari, Lohjalta ja Seutula Vantaalta ovat hyviä esimerkkejä siitä miten liukuva on maaseudun ja kaupungin käsitteen raja.

Kylä	Kunta	Maaseudun kolmijako
Kalkkinen	Asikkala	Ydinmaaseutu
Mustio	Karjaa	Ydinmaaseutu
Vaskijärvi	Karkkila	Ydinmaaseutu
Vihtijärvi	Vihti	Kaupunkien läh. maaseutu
Vanjärvi	Vihti	Kaupunkien läh. maaseutu
Jokikunta	Vihti	Kaupunkien läh. maaseutu
Degerby	Inkoo	Kaupunkien läh. maaseutu
Teutari	Lohja	Kaupungit
Seutula	Vantaa	Kaupungit

Taulukko 1: Tässä työssä esiintyvät kylät maaseudun kolmijaon mukaan.

Yleissilmäyksen luomiseksi on hyvä käydä jokainen kyläsuunnitelma läpi ja hieman arvioida niiden mahdollisuuksia ja heikkouksia. Näin kerätyn tiedon pohjalta on hyvä luoda ja tehdä haastattelut. Kyläsuunnitelmilla on hyvinkin erilaisia tavoitteita ja niiden saavuttamiseksi esitetyt toimenpiteet vaihtelevat. Kylän sijainti tai eristyneisyys suhteessa lähikyliin ja kuntakeskukseen oletettavasti vaikuttaa tavoitteisiin. Kylissä joissa on paljon lapsia, nuorisoon liittyvät tavoitteet nousevat esille ja kylissä joissa on joitain merkittäviä historiallisia paikkoja, näitä saatetaan painottaa suunnitelmassa.

Lähes kaikissa suunnitelmissa yhteisiä teemoja ovat kylän elinvoimaisuuden säilyttäminen, palveluiden säilyttäminen ja lisääminen, kylän yhteisen kokoontumispaikan hankkiminen tai ylläpitäminen ja kehittäminen, koulun säilyttäminen ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksien lisääminen. Myös liikenteen turvallisuuden parantaminen koettiin monessa kylässä tarpeelliseksi mm. nopeusrajoituksia alentamalla, kevyenliikenteenväyliä ja katuvalaistusta lisäämällä. Maisemaan ja ympäristön hoitoon liittyviä toiveita oli myös joka kylässä.

Kyläsuunnitelmien toteutumista arvioitaessa pääpaino on tavoitteissa ja niiden saavuttamisessa. Maakunnallisella tasolla kyläohjelmien haasteena on usein ”jättipää ja kääpiökädet” -ongelma, eli itse ohjelmasta tulee laaja ja kattava mutta käytännön toimenpiteistä kirjoitetaan vähän ja ympäröivästi (Suomen kylätoiminta ry 2003, 19). Tässä työssä käsiteltävissä kyläsuunnitelmissa ensisilmäyksellä näyttää olevan sama ongelma: suunnitelmassa käy kyllä selväksi kylän historia ja se mitä tulisi parantaa, mutta mitä käytännössä voitaisiin tehdä, sitä

ei kerrota. Toisaalta osa suunnitelmista kertoo jopa henkilöt nimeltä jotka ovat sitoutuneet tekemään valitut toimenpiteet.

4.1 Vihtijärvi

Vihtijärven kylä sijaitsee Vihdin kunnan pohjois-koillisosassa. Vihdin kirkonkylälle on matkaa 24 kilometriä ja Nummelan keskusta 34 kilometriä. Lähimmät kaupungit löytyvät Nurmijärven kunnan alueelta 8 km päästä Rökästä ja Läyliäisistä 10 km:n päästä. Vihtijärvellä on 18 järveä ja alue on Vihdin tärkeimpiä pohjavesialueita. Vuonna 2003 Vihtijärvellä asui 472 asukasta ja kylän asukasmäärä on jonkin verran kasvanut uusien talojen myötä. Kylän ikärakenne on kyläsuunnitelmassa annettujen tietojen mukaan ”melko tasaista joka ikäryhmässä, mutta vanhusten määrässä on lievä pääpaino”. (Vihtijärven kyläsuunnitelma 2005)

Vihtijärven kyläsuunnitelma on LUKE ry:n alullepanema mutta kyläyhdistys oli suunnitelman tekemisessä aktiivinen. Työtä työstettiin kaikille kyläläisille avoimissa suunnittelutilaisuuksissa ja pyrkimys oli että mahdollisimman moni kyläläinen voisi tuoda mielipiteensä julki. Suunnitelma on ”tarkoitettu kylän kehittämisen välineeksi ja samalla myös perustietopakettiksi Vihtijärvestä”. Suunnitelma antaa melko kattavan kuvan kylästä ja siinä on erityisesti huomioitu Vihdin kunnan ja Uudenmaan maakuntakaavan esittämiä suuntaviivoja jotka vaikuttavat tai tulevat vaikuttamaan kylän tulevaisuuteen. Suunnitelmassa on ilmeisesti kyläkokouksissa laadittu SWOT -analyysi kylän resursseista sekä selkeä 14 kohdan lista tavoitteista.

4.2 Seutula

Seutulan suuralueen kyläsuunnitelma (2005) kattaa Vantaan kaupungin luoteisosien kylät Seutulan, Riipilän ja Kiilan, jotka muodostavat ns. Seutulan suuralueen. Alue on harvaan asuttua maatalous- ja pientaloaluetta. Alueella asuu 2027 henkilöä ja 785 taloutta. Riipilässä on keskimääräistä enemmän vanhusväestöä, mutta toisaalta enemmän koululaisia kuin keskimäärin Vantaalla. Alueen rakennuskanta on pientalovaltaista, lukuun ottamatta Katriinan aluetta jossa viidennes on kerrostaloja. Katriinassa toimiva sairaala toimii suurimpana yksittäisenä paikallisena työllistäjänä. Valtaosa asukkaista käy töissä kuitenkin muualla kuin kylässä. Seutulan alueella on myös vanhoja maatalouskeskuksia ja kartanoita, sekä kulttuurikasvillisuutta. Kylän alueista osa kuuluu Vantaanjoen maisema-alueeseen sekä on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuurihistoriallisiksi ympäristöiksi.

Seutulan kyläsuunnitelma laadittiin vuonna 2005 Seutulan kyläyhdistys ry:n, KEHU ry:n ja Laurea-ammattikorkeakoulun yhteistyönä. Seutulan kyläsuunnitelma poikkeaa muista suunnitelmista siinä että sillä ei ole vaikuttamassa yhtäkään maakunnallista kyläliityntä. Sen sijaan hanke rahoitettiin KEHU ry:n ALMA-rahoituksen tuella.

Kyläsuunnitelma päätettiin laatia alueen kehittämisen ja viihtyvyyden edistämiseksi. Asukkaiden mielipiteiden kartoittamiseksi tehtiin asukaskysely johon vastasi n. 30 % lomakkeen saaneista. Katriinan ja Reunan alueilla järjestettiin paikalliset suunnittelupalaverit ja tämän lisäksi Kyläsuunnitelmahanketta esiteltiin Seutulan suuralueen kyläkokouksessa. Kyläsuunnitelma ilmeisesti laadittiin pääosin kylähaastattelun pohjalta sillä ainakin Katriinan osalta mainitaan että osallistumisaktiivisuus kokoukseen oli hyvin vähäistä. SWOT-analyysiä käytettiin tässäkin suunnitelmassa ja sekin oli jo osana koteihin lähetettyä kyselyä.

Kyläsuunnitelman lopussa on selkeä 28 kohdan lista, johon on tiivistetty kylän kehittämiskohteet. Suunnitelma on hyvin tarvepainotteinen eli toteutuksen järjestämisestä käytännössä ei ole kirjoitettu. Syynä tähän voisi hyvin olla vähäinen osallistuminen kyläkokouksiin, jolloin halukkaita töiden suorittajia on ollut vaikea nimetä.

4.3 Vaskijärvi

Vaskijärven kyläsuunnitelma (2004) on osa LUKE ry:n Kyläsuunnitelma - kylän oma strategia - hanketta. Vaskijärven alue on maatalousvaltaista seutua läntisellä Uudellamaalla. Karkkilan keskustaan on noin kymmenisen kilometriä ja Helsinkiin 75 km. Kylässä oli vuonna 2002 asukkaita 118, joten kyseessä on hyvin pieni kylä, mutta asukasaktiivisuus on ilmeisen suurta sillä kylässä toimii kolme yhdistystä sekä järven osuuskunta. Loma-asutusta on myös paljon, noin yksi loma-asunto vakituista asukasta kohti. Suunnitelmassa huomioidaan siksi myös lomalaiset kun puhutaan kyläläisistä. Vaskijärven väestön ikärakenne on positiivinen sillä työikäisten määrä on suhteessa suurin ja väestö näyttää koostuvan pääosin lapsiperheistä.

Vaskijärvellä ei ollut suunnitelmaa laadittaessa rekisteröitynyttä kyläyhdistystä, joten tämä on yksi suunnitelman tavoitteista pyrittäessä luomaan kyläläisten yhteistä foorumia. Kyläsuunnitelma laadittiin kolmessa kyläkokouksessa esille nousseiden seikkojen perusteella. Kyläsuunnittelun menetelmistä suunnitelmassa kerrota kokousten pitämisen lisäksi paljoo, mutta ilmeisesti ainakin SWOT-analyysi on ollut kokouksissa käytössä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden listaaminen on tehty järjestelmällisesti teemojen yhteisöllisyys, ympäristö, kulttuuri, virkistys ja palvelut alle. Toimenpiteille on asetettu myös lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteet ja aikataulut. Myös mahdolliset verkostoitumiskumppanit on listattu suunnitelmaan.

Suunnitelmasta puuttuu jälleen tavoitteiden toteuttajat. Suunnitelman johdannossa mainitaan tavoitteeksi perustaa kyläyhdistys, joka ilmeisesti olisi pääasiallinen projektien vetäjä, mutta sitä perustettiinkö yhdistys tai milloin se perustettaisiin, ei ole mainittu. Jos kyläyhdistystä ei ole perustettu, kehittämis ehdotusten toteuttaminen luultavasti lepää muutaman yksi-

tyishenkilön harteilla, jolloin pitkäjänteisten tavoitteiden toteutumisen vaarana on uupumus ja innon lopahtaminen.

4.4 Mustio

Mustion kyläsuunnitelman (2006) mukaan kylä sijaitsee läntisellä Uudellamaalla Lohjanharjulla. Mustion kaksi taajamaa, asemanseutu ja ruukki, kuuluvat Karjaan kaupunkiin, kuten Mustion alue pääosin. Osa Mustion alueesta kuuluu Karjalohjaan ja osa Inkooseen. Lähimmät isommat taajamat ovat Lohjaan kuuluva Virkkala, 10 km ja Karjaa 15 km ja Lohja 19 km. Asukkaita Mustiossa on 1300 ja kesäasukkaita noin 200. Kaksikielisessä kylässä on saatavilla kaikki peruspalvelut sekä runsaasti yrityksiä. Kylän vetonaulana on Mustion linna ja sen historiallinen puutarha-alue. Linnassa on ravintola ja majoituspalveluita sekä museo. Mustiossa on runsaasti muitakin historiallisia kohteita kuten muinaislinnan maavallit sekä vanha mylly.

Mustion kyläsuunnitelma laadittiin 2005 paikallisen kyläyhdistyksen toimesta ja muista suunnittelutahoista ei ainakaan mainita suunnitelmassa. Suunnitelman pohjaksi tehtiin kyläkysely, johon vastasi n. 10% kyselyn saaneista. Kyläsuunnitelman tavoitteisiin kuuluu aktiivisuuden lisääminen sekä yhteishengen kasvattaminen. Vuorovaikutusmahdollisuudet eri kieliryhmien välillä sekä alkuperäisten asukkaiden ja tulokkaiden välillä ovat kehittämisen kohteena. Kyläsuunnitelman avulla halutaan myös kertoa päättäjille kylän toiveista.

Mustion kyläsuunnitelma käy läpi kyläkyselyssä käytyjä seikkoja. Suunnitelma ei kerro itse laatimisprosessista muuta kuin kyselyiden lähettämisen, mutta ilmeisesti kyläkokouksia ei ole järjestetty. Vastausprosentin ollessa melko alhainen, ilmeisenä riskinä on että kysely ei vastaa koko väestön toiveita. Suunnitelmassa käydään kehittämiskohteita teemoittain, kuten 1) Palvelut, elinkeinot ja työpaikat 2) Kaavoitus, rakentaminen ja liikenne jne. , mutta järjestelmällinen logiikka puuttuu osan kappaleista käsitellessä vain puutteita ja uhkia ilman että tavoitteita ja toiveita käsitellään ollenkaan. Mustion kyläsuunnitelma vaikuttaa katsaukselta kylän tilaan, mutta kehittämissuunnitelmana se on varsin epämuodollinen.

4.5 Degerby

Kyläsuunnitelma on laadittu vuonna 2003 osana LEADER+ ohjelman ”Degerby nostaa profiilia” puitteissa. Degerby sijaitsee läntisellä Uudellamaalla Inkon itäosassa. Vuonna 2002 kylässä oli 752 asukasta joita 61% oli aktiivisessa työssä. Alueella on noin 400 taloutta vakinaisia asukkaita ja saman verran loma-asutusta. Degerby on ollut itsenäinen kunta vuoteen 1944 asti joka nähdään yhtenä syynä kyläläisten aktiiviseen osallistumiseen kylän yhteisissä hankkeissa.

Kyläsuunnitelmaa ideoitaessa kyläneuvosto otti avukseen projektisihteeripoolin jonka tehtävänä oli laatia kyläsuunnitelma. Kyläneuvoston ja paikallisen nuorisokerhon kanssa järjestettiin neljä keskustelukokousta joissa pohdittiin kylän tulevaisuutta ja laadittiin toivomuslista. Kokouksia konsultoi asiantuntija Länsi-Uudenmaan Kylät ry:stä. Kyläsuunnitelmasta esitettiin ehdotus kyläneuvoston lehdessä ja tämän jälkeen suunnitelma vahvistettiin vuosikokouksessa. Sitä miten palautetta sai antaa suunnitteluvaiheessa, vai oliko vuorovaikutteisuus vain yksisuuntaista, ei mainita suunnitelmassa.

Suunnitelmassa tavoitteet jaetaan seitsemään pääryhmään viiden vuoden tavoitteella. Lähtötilanne ja tehtävät toimenpiteet on kirjoitettu kohtuullisen yksityiskohtaisesti. Toimenpiteiden suorittajia ei ole mainittu erikseen mutta ilmeisesti kyseessä on kyläneuvoston jäsenet. Suunnitelmassa on mainittu muun muassa kehen tai mihin tahoon olisi parasta ottaa yhteyttä että asiat saataisiin etenemään. Degerbyn kyläsuunnitelma on ulkoasultaan ja sisällöltään varsin epämuodollinen, kuten Mustionkin kyläsuunnitelma, mutta suunnitelma onnistuu etenemään johdonmukaisesti ja tuntuu tuomaan esille kaiken mitä tuleekin huomioida.

4.6 Jokikunta

Jokikunnan kyläsuunnitelma on tehty vuonna 2004 LUKE ry:n kanssa yhteistyössä. Jokikunta sijaitsee Vihdin luoteiskulmassa. Asukkaita on noin 450 ja talouksia 170. Valtaosa väestöstä on työikäisiä ja lapsiperheiden muutto kylään on ollut tasaista uudisrakentamisen myötä. Kylässä on vanhoja suuria maatiloja ja alue on edelleen maatalousvaltaista. Alueen läpi virtaa Vanjoki, joka toimi aikoinaan vilkkaana kulkuväylänä. Kylällä on vanha hyppymäki ja uutena golfkenttä kaikkine oheistoimintoineen. Maatalous on kylässä edelleen merkittävä työllistäjä jonka lisäksi koulu, matkailuyritys ja golfkenttä, sekä jotkin muutkin yritykset työllistävät paikallisia. Tämän lisäksi jonkin verran kylältä käydään töissä läheisissä kuntakeskuksissa ja kaupungeissa.

Kyläläisiä yhdistää kiinnostus vaalia asuin- ja luonnonympäristöään ja se on yksi suunnitelman lähtökohdista. Ajatus kyläsuunnitelman laatimisesta virisi kyläkokouksessa ja suunnitelman käynnistämiseksi pidettiin uusi kokous johon oli kutsuttu LUKE ry:stä asiantuntija. Kokouksessa tehtiin pohjatyö kartoittamalla tavoitteet ja mahdollisuudet ja tämän lisäksi käytettiin Helsingin yliopiston ja Suomen Kuntaliiton vuonna 1978 laatimaa kyläsuunnitelmaa. Suunnitelman laatimiseen ilmoitautui 12 vapaaehtoista. Suunnitelman edetessä suunnitelmapalaveri-ihin kutsuttiin mukaan kylän seurojen ja yrittäjien edustajia. Kokouksia järjestettiin säännöllisesti suunnitteluryhmän kesken ja muun muassa tulevaisuuden visioita mietittiin ideapajan tapaan.

Jokikunnan kyläsuunnitelma on melko selkeäpiirteinen listatessaan tavoitteita ja toimenpiteitä. Toimenpiteissä on käytännöllinen lähestymistapa jolloin niiden toteutuminen on mahdollista. Suunnitelman toteutumisen riskinä on se että suunnittelutyö tehtiin ilmeisesti ensimmäisessä kyläkokouksessa valittujen henkilöiden toimesta, mutta tämän jälkeen koko kylän mukaan ottavia kokouksia ei ole järjestetty. Toisaalta työryhmän suuri koko ja yritysten ja muiden yhdistysten mukana olo suunnittelussa voi tukea toteuttamistyötä vastuun jakautuessa usealle henkilölle.

4.7 Vanjärvi

Vanjärven kyläsuunnitelma julkaistiin vuonna 2005. Vanjärvi sijaitsee Vihdin luoteisosassa, 10 km:n päässä Karkkilan kaupungista. Vuonna 2002 kylässä oli 386 asukasta joista valtaosa oli työikäisiä. Kylässä on monenlaista yritystoimintaa joka työllistää kyläläisiä, mutta myös pääkaupunkiseudulla käydään paljon töissä. Myös yhdistystoiminta on aktiivista, muun muassa Martta-, kalastus, ja vanhempainyhdistys järjestävät toimintaa.

Vanjärvi-seura päätti kyläsuunnitelman laatimisesta, ja sen tavoitteena oli mahdollisimman vuorovaikutteinen suunnitteluprosessi kyläläisten kanssa. Tästä tavoitteesta luovuttiin kylätoimikunnan jäsenten vapaa-ajanpuutteessa. Kyläsuunnitelman laatiminen aloitettiin kyläkokouksella, jossa SWOT-analyysin avulla sekä toiveiden ja unelmien listaamisen avulla kartoitettiin kyläläisten mielipiteitä. Kyläsuunnitelman laatimiseen nimettiin vastuuhenkilöt joiden lisäksi muutama aktiivinen kyläläinen ja koulun rehtori osallistuivat työhön. Suunnittelupalaverit pidettiin työn edetessä Vanjärvi-seuran hallituksen jäsenten kesken, mutta innostus työhön hiipui niin että lopulta vain nimetyt vastuuhenkilöt toteuttivat lopullisen suunnitelman. Kyläsuunnitelma julkaistiin yleisessä kyläkokouksessa ja suunnitelmaa tarkennettiin vielä tämän jälkeen.

Kyläsuunnitelmassa on esitetty tavoitteet ja niiden toteuttaminen selvästi. Suunnitelma on LUKE ry:n julkaisema ja ilmeisesti ohjeistama, vaikka tätä ei itse suunnitelmassa mainittukaan. Suunnitelmasta saa hyvin ristiriitaisen kuvan tavoitteiden toteuttamismahdollisuuksista. Suunnitelman tavoitteita ja toteuttamista koskeva osio antaa vaikutelman että toteutusmahdollisuudet ovat hyvät ja kylässä tuntuu olevan vireää yhdistystoimintaa, mutta itse suunnitteluprosessin kuvauksesta saa kuvan että suunnittelutyön vaivalloisuus ja vähäinen into osallistua siihen riskeeraa kaikkien tavoitteiden toteuttamisen.

4.8 Teutari

Teutarin kyläsuunnitelma on tehty yhteistyössä Kirkniemen kylän kanssa ja se onkin virallisesti ”Kirkniemen ja Teutarin kyläsuunnitelma” (2004). Teutari sijaitsee Lohjalla Virkkalan taaja-

man eteläpuolella, rajoittuen idässä Siuntioon ja etelässä Inkooseen. Alue on maaseutumaista pientaloaluetta. Asukasluku vuonna 2004 kyläsuunnitelmaa laadittaessa oli 389 ja se on ollut voimakkaassa nousussa ja ollut jopa suurempaa kuin Lohjan taajamien alueella. Syynä tähän on uudisrakentamisen lisääntyminen kaupungin kaavoituksessa tapahtuneen kehityksen myötä.

Teutarin kyläsuunnitelma laadittiin yhdessä Kirkniemen kylän kanssa. LUKE ry yhdessä Etelä-Lohjan Maamiesseura ry:n kanssa kutsui näiden kylien kyläläiset kyläkokoukseen jota johti ja alusti LUKE ry:n asiantuntija. Kokouksessa pohdittiin pienryhmissä SWOT-analyysin avulla kylän kehittämismahdollisuuksia. Esille nousseiden ajatusten pohjalta laadittiin kyläkysely, jonka vastauksia käytettiin suunnittelutyön pohjana. Teutarin kylästä 25% kyselyn saaneista vastasi. Suunnittelusta vastasi kokouksessa vapaaehtoisista muodostettu 9-12 hengen työryhmä. Kyläsuunnitelman laatiminen jaettiin ryhmän henkilöiden kesken ja ryhmä kokoontui kerran viikossa työstämään varsinaista suunnitelmaa. Kyläsuunnitelma esitettiin kyläkokouksessa kyläläisten hyväksyttäväksi. Kyläkokoukseen osallistuneiden määrästä ei ole lukumääriä, mutta ilmeisesti osallistumisaktiivisuus oli kohtuullista. Koska kyläsuunnitelma laadittiin kahden kylän yhteistyönä, on vaikea arvioida yksittäisen kylän aktiivisuutta kokouksissa ja suunnitteluryhmässä.

Suunnitelmassa esitetään molempien kylien toiveet samassa joten niiden hahmottaminen on hieman epäselvää. Suunnitelmassa toisaalta mainitaan nimeltä henkilöt ja kuvataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi, joten on todennäköistä että asioissa on edetty.

4.9 Kalkkinen

Kalkkisten seudun kyläsuunnitelma (2001) on tehty osana Asikkalan kylien kehittämissuunnitelmaa. Kalkkisten seutu sijaitsee Asikkalan kunnan koillisella alueella, johon kuuluvat Kalkkisten, Riihilahden, Vähä-Pulkkilan, Suivan, Kuoppainkulman, Asikkalan ja Särkijärven kylät. Alueen taajama Kalkkinen sijaitsee Kymenvirran ja Päijänteen kupeessa ja nämä vesistöt yhdistyvät Kalkkisten kanavan ja kosken kautta luoden näin oman leimansa alueelle. Matkaa Vääkseen, Heinolaan ja Sysmään on noin 30 km ja Lahteen noin 50 km. Asukkaita alueella oli vuonna 2000 671 ja valtaosa väestöstä on 15-64 vuotiaita. Asukasluku on ollut lievässä laskussa.

Kyläsuunnitelmaa laadittaessa alueella oli vielä toimivat peruspalvelut ja näiden säilyttäminen on yksi kyläsuunnitelmassakin asetetuista tavoitteista. Kalkkisten seutu on panostanut maatilamatkailun kehittämiseen ja vuosien 1998-2000 välillä kylällä toteutettiin Hämeen-Uudenmaan metsäkeskuksen kehittämishanke Maatila- ja luontomatkailun edistämiseksi.

Kalkkisten kylätoimikunta on toiminut jo vuodesta 1980 lähtien ja Kalkkisten seudun kyläyhdistys ry rekisteröityi vuonna 1998. Kylän ensimmäinen kyläsuunnitelma on laadittu 1982 seutukaavaliiton toimesta ja nykyistä edeltävä suunnitelma on vuodelta 1998. Itse kyläsuunnitelman laadintaprosessista ei suunnitelmassa puhuta mutta mainitaan että kyläyhdistyksellä on kaksi sääntömääräistä yleiskokousta vuodessa joihin kaikki kyläläiset ovat tervetulleita. Kylällä vaikuttaa olevan pitkä perinne kyläsuunnitelmien toteuttamisesta ja aktiivisesta kylätoiminnasta ja suunnitelmassa tavoitteiden ja toimenpiteiden kohdilla mainitaan myös osittain nimeltä toteuttajat.

5. Tutkimuksen eteneminen

Tämä työ sai alkunsa 2007 keväällä Uudenmaan maaseutuasumisen teemaryhmän kokouksessa. Sovittuani Tero Uusitalon kanssa työn tekemisestä opinnäytetyönäni aloitin työn keräämällä aineistoa koskien kylätoimintaa ja suunnittelua. Kävin läpi myös aiemmin tehtyjä vastaavan oloisia töitä ja osoittautui, että vastaavia töitä ei ole vielä tehty. Tämä herätti mielenkiittoa työtä kohtaan, mutta samalla tuli tunne että työ pitäisi toteuttaa paljon laajemmalla mittakaavalla ja suuremmilla resursseilla. Aineistoa koskien alueellista kehittämistä on paljon ja sen rajaaminen, mikä on oleellista työni kannalta, oli hankalaa.

Tapasimme Pirkko Kaskisen kanssa tammikuun alussa ja keskustelimme työn tavoitteista ja mahdollisista kylien valintakriteereistä. Kaskinen ehdotti kyliä jotka antaisivat mahdollisimman kattavan kuvan oman toiminta-alueensa kylistä ja kyläyhdistyksistä. Päätimme pitää kylien määrän suhteellisen alhaisena, jotta haastattelut voisi tehdä kasvotusten, jolloin vastaaja pystyisi taustoittamaan vastauksensa paremmin ja väärinkäsitykset voitaisiin minimoida.

Kaskinen antoi minulle kyläsuunnitelmia kotiini ja osan valituista kyläsuunnitelmista tulostin kylien internetsivuilta. Tarkemman tutustumisen myötä rajasimme kyliä pois perusteena samankaltaisuus sijainnin ja yleispiirteiden suhteen. Tammikuun lopussa sovittiin vielä yhteistyöstä Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen kyläasiainmiesten kanssa. Kylä Varsinais-Suomesta jäi kuitenkin lopulta työn ulkopuolelle aikataulullisista syistä. Päijät-Hämeestä suositeltiin muutamaa kylää joista valitsin Kalkkisten kylän Asikkalasta. Seutulan kylä tuli mukaan harkintaan koska olen itse kylästä kotoisin ja muistelin, että kyläsuunnitelma on Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden tekemä. Suunnitelma osoittautui mielenkiintoiseksi sillä sen toiminta-alue ei kuulu minkään maakunnallisten yhteenliittymien alle.

Tapasimme helmikuun puolivälissä Tero Uusitalon ja Pirkko Kaskisen kanssa ja keskustelimme lisää työn tavoitteista ja rajaamisesta. Tapaamisessa lyötiin lopullisesti lukkoon se, että haastatellaan vain muutamia henkilöitä. Toisaalta virisi myös ajatus, että olisi kiinnostavaa saada

mukaan kuntien näkemys kyläsuunnitelmiin. Tämä on kuitenkin tutkimuksen aiheena niin laaja, että se on tämän työn puitteissa jäänyt pääosin käsittelemättä.

Sain Kaskiselta kylien yhteystietoja ja osan tiedoista hain kylien internetsivuilta. Lähetin kylille samankaltaiset viestit joissa lyhyesti kuvaan haastattelun tarkoituksen ja tiedustelen sopiiko tutkimukseen osallistuminen.

Kyläsuunnitelmat ovat paikoin tyyliltään ja ulkoasultaan hyvinkin erilaisia ja niissä on hyvin eritasoisesti käsitelty prosessia ja tavoitteita. Osoittautui todella haastavaksi miettiä miten taulukoi tai jotenkin hahmottaisi näiden suunnitelmien muodostaman kokonaisuuden. Kirjoitin alustavan taulukon johon kirjasin jokaisen kylän ja aikataulun ja luetteloin tavoitteita. Taulukko ei osoittautunut kovin käyttökelpoiseksi, mutta se toisaalta auttoi itseäni hahmottamaan tilannetta ja suunnitelmia.

Lopulta Uusitalon kanssa käydyssä keskustelussa päädyimme jokaisen kylän tavoitteiden, toteuttajien ja toteutumisen taulukoimiseen omalle Excel -taulukolle. Aluksi annoimme jokaiselle toteuttajalle numeroarvon jonka sitten saatavien tietojen mukaan merkitsin sarakkeeseen. Kokeiltuani tulosten siirtämistä diagrammeiksi, se osoittautui hankalaksi joten lähdin kokeilemaan muita tapoja taulukoida tietoja. Toimivalta tuntuu jokaiselle toteuttajalle annettu sarake. Tavoitteiden toteutumiselle on myös omat sarakkeensa, niin että on sarakkeet: ”Tavoite toteutunut”, ”Toteutumassa”, ”Tavoite ei toteutunut” ja ”Jos ei, miksi? Näitä toteutumia kuvataan arvolla ”1” jolloin yhteen lasketuista arvoista saadaan pylväs- tai ympyrädiagrammi. Kun on saatu selville haastattelujen perusteella loput puuttuvat tiedot, voidaan laskea kaikki arvot yhteen ja tehdä kokonaisuuden kattavia diagrammeja jotka voivat olla lukijalle mukavan havainnollisia ja nopeasti käsitettäviä.

Soitin läpi haastateltavien kylien yhteyshenkilöt ja sovin tapaamispäivämäärät. Kävin jokaisessa kylässä tapaamassa yhteyshenkilöä ja keskustelemassa kyseisestä suunnitelmasta. Kasvotusten tapaaminen oli avartavaa ja keskusteluissa sai aivan uusia näkökulmia kylien toiminnasta. Kirjasin jokaiselle kylälle erikseen laadittuun taulukkoon tavoitteiden toteutumisen asteen ja toteutumatta jäämisen syyn, sekä muuta kommentoitavaa liittyen tavoitteiden toteuttamiseen.

Haastattelemani henkilöt ovat:

- Vanjärveltä Sirkka Purhonen, Vanjärvisseuran sihteeri (18.3.2008)
- Jokikunnalta Anne Riikonen, Jokikunnan kyläyhdistykseen puheenjohtaja (18.3.2008)

- Degerbystä Sonja Bäckman, toimi kylätalolla sijaisena kun kyläyhdistyksen puheenjohtaja Lena Selen oli yllättäen estynyt. Tarkensin saatuja tietoja jälkikäteen sähköpostitse Selenin kanssa (19.3.2005)
- Mustiolta Pirjo Rautiainen, kyläyhdistyksen sihteeri (19.3.2008)
- Vihtijärveltä Anu Kuusela, kyläyhdistyksen puheenjohtaja (27.3.2008)
- Seutulan suuralueelta Kaj Bäckström, kyläyhdistyksen puheenjohtaja, sekä Jukka Vartiainen, kyläyhdistyksen sihteeri (25.3.2008)
- Kalkkisilta Heikki Langon, kyläyhdistyksen puheenjohtaja (26.3.2008)
- Teutarista Mia Holopainen, Kotijärven kyläyhdistyksen sihteeri, sekä sähköpostilla tavoitettu entinen puheenjohtaja Ritva Langsröm (3.4.2008)
- Vaskijärveltä Risto Mansikkamäki, yhdistyksen puheenjohtaja (4.4.2008)

Käytin haastattelussa myös teemakysymyksistä tekemääni tulostetta, johon kirjasin haastattelutavan ajatuksia. Alkuperäinen ajatukseni oli käyttää nauhuria jokaisessa haastattelussa, mutta koska olimme aiemmin Tero Uusitalon kanssa käydyssä keskustelussa päätyneet aiheen rajaamiseen itse tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen, päätin käyttää teemahaastattelua lähinnä lisäarvon tuomiseksi, jolloin yksityiskohtaisesti tallennetut haastattelut eivät ole niin tarpeellisia. Kirjoitin kuitenkin paikoin sanasta sanaan haastateltavien osuvampia ilmauksia ja tarkastin että olin ymmärtänyt oikein, mikäli jokin asia tuntui epäselvältä.

Haastatteluaineiston ja Excel-taulukoilla toteutettujen kyselyiden yhteenveto ja käsitteleminen vei yllättävän paljon aikaa. Tiedoista oleellisen poimiminen ja selkeään muotoon saattaminen kuvioiden ja taulukoiden avulla on haastavaa kun aineistoa on runsaasti ja monen laatuista. Päädyin käsittelemään teemahaastattelujen tuloksia kunkin kysymyksen toimiessa jaottelun perusteella ja kyselyn tulokset käsittelemään kylittäin. Yhteenvedossa yhdistelen näitä tietoja ja pyrin viittaamaan aiemmin tekstissä esiin nousseisiin teorioihin ja oletuksiin.

5.1 Aineisto ja menetelmät

Käsiteltävä aineisto jakautui kyläsuunnitelmista sekä haastatteluista saatavaan informaatioon. Kirjoitin kohdan ”Arvioitavat kyläsuunnitelmat” (4.2) alle lyhyet tiivistelmät kyläsuunnitelmista kerrotuista perustiedoista koskien kylien kokoa ja rakennetta sekä suunnitelmien tekemisestä.

Haastattelulla tarkoitetaan tutkijan ohjaamaa vuorovaikutustilannetta, jonka avulla pyritään keräämään tietoa tutkittavasta alueesta, josta on ennakolta vähän tietoa tai tieto on vaikeasti ennakoitavaa. Haastattelun tarkoitus on tuottaa tutkimukselle oikeaa ja luotettavaa tietoa ja parhaimmillaan se tuottaa monipuolista ja laadukasta aineistoa. Haastattelukysymysten laatimisessa on oltava huolellinen, jotta kysymykset eivät ole johdattelevia. On myös huoleh-

dittava siitä että vastaaja ymmärtää kysymykset kuten haastattelija on tarkoittanut. (Epäily et.al. 2003, 36,37) Haastattelun toimivuutta voi testata esimerkiksi luettamalla kysymykset jollakulla. Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä voi olla tehokas, mutta se voi sisältää muutamia sudenkuoppia. Haastateltava voi esimerkiksi kokea haastattelun urkkimisena tai syyllistämisenä. Toisekseen haastateltava saattaa puhua muunneltua totuutta ja kaunistella vastauksia miellyttääkseen haastattelijaa. Myös tutkija saattaa haastattelussa kuulla vääristetysti vain ne asiat, jotka haluaa ja jotka sopivat hänen tutkimukseensa ja oletuksiinsa. (Järvinen & Järvinen 2004, 146)

Haastattelu voi olla strukturoitu, puolistrukturoitu, avoin tai teemahaastattelu. (Peltonen 1997; Järvinen & Järvinen 2004, 145) Tässä työssä käytin teemahaastattelua että strukturoitua haastattelua eli haastattelumetodini on puolistrukturoitu. Strukturoidussa haastattelussa vastauskategoriat on annettu valmiiksi ja vastaaja valitsee mieleisensä. Vielä tiukemmin strukturoidussa haastattelussa haastattelija voi jopa antaa vastausvaihtoehdot valmiina ja pyytää haastateltavaa valitsemaan niistä parhaiten sopiva. Tällä tavalla saadaan järjestysasteikollista dataa, joka voidaan syöttää suoraan tietokoneohjelmaan haastattelulomakkeesta. (Peltonen 1997) Tätä menetelmää käytin kun kävin läpi kylien asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen. Taulukoin jokaisesta suunnitelmasta erikseen jokaisen mainitun kehittämistavoitteen ja kirjasin ylös mikäli toteuttaja oli mainittu suunnitelmassa.

Käytännössä taulukko koostuu kolmesta kysymyksestä:

- Tilanne nyt, eli ovatko suunnitelmassa esitetyt tavoitteet toteutuneet/toteutumassa?
- Toteuttaja, esim. kyläyhdistys, kunta
- Jos toteudu/toteuteta, miksi ei?

Näiden tietojen pohjalta voitiin tehdä haastattelut joista saadaan määrällistä tietoa jonka voi havainnollistaa diagrammien avulla. Näin toimimalla saatiin lisäksi muun muassa tietoa siitä:

- Kuinka monta erilaista tavoitetta suunnitelmissa on esitetty
- Kuinka monta prosenttia näistä on toteutunut
- Miten paljon tavoitteita keskimäärin on kylällä

Tämän lisäksi käytin teemahaastattelua, jonka avulla saattoi kyläsuunnitelmista saatua tietoa. Kyläsuunnitelmissa on vaihtelevasti tietoa koskien prosesseja ja toteuttajia joten lisäaineiston keräämiseksi teemahaastattelun avulla voi suunnitelmakohtaisesti syventää saatua kuvaa. Haastateltaviksi valittiin suunnitelman tehneiden kyläyhdistysten jäseniä ja kyläpäälliköitä. Myös koko kylien kattavia haastatteluja olisi voitu tehdä, mutta koska tutkimuksen

kohteena ovat tavoitteet ja niiden toteuttaminen, parhaan tiedon saa itse suunnitelman laatimisprosessissa mukana olleilta, etenkin käytettäessä joustavaa teemahaastattelua.

Haastattelun teemat

- Kenen aloitteesta kyläsuunnitelmaa ryhdyttiin tekemään? Onko suunnitelmista koettu olevan hyötyä kylille?
- Miten suunnitteluvaiheessa otettiin huomioon kyläläisten ja alueen yritysten toiveet?
- Oliko suunnitteluprosessin jälkeen selvää kuka ryhtyy mihinkin? Jakautuiko vastuu sopivasti?
- Onko aiempia suunnitelmia? Miten ne ovat toteutuneet?
- Miten toteutumista seurataan ja on seurattu?

6. Tulokset

6.1. Teemahaastatteluiden yhteenveto

Useimmissa kylissä kyläsuunnitelma koettiin hyödylliseksi. LUKE ry:n toimialueella tehdyt suunnitelmat olivat pääsääntöisesti toimintaryhmän alullepanemia ja ohjaamia, mikä paikotellen vaikutti kylmäyhdistysten henkilökohtaiseen motivaatioon, mutta toisaalta tarjosi tukea suunnitelman kirjoittamiseen. Kyläläisten oma aktiivisuus ja into vaikuttivat hyvin paljon suunnitteluprosessin vuorovaikutteisuuuteen ja käytännöllisyyteen. Lähes kaikissa kylissä todettiin että jatkoon kannalta hyödyllisempää olisi tehdä yksinkertaisempi suunnitelma, joka toimisi käytännössä toimitasuunnitelmana. Tämä tuntuu viittaavan siihen samaan ”jättipää, pienet kädet” -ongelmaan (ks. 4.1) jonka on havaittu olevan maakunnallistenkin suunnitelmien toteutumisen hidasteena.

6.1.1 Kyläsuunnitelmien alullepano ja koettu hyöty

Vanjärven kylätoimikunnan, Vanjärvi-seuran sihteeri Sirkka Purhonen kertoi kyläyhdistyksen toiminnan olleen suvantovaiheessa kylässä olevien yhdistysten keskinäisten näkemuserojen ja kyläyhdistyksen puheenjohtajan alhaisen mielenkiinnon johdosta. Kyläsuunnitelman teko käynnistettiin kyläkokouksessa 2004, mutta vasta kun muutama aktiivinen asukas alkoi kysellä suunnitelman perään, sen tekeminen todella käynnistyi. Purhonen uskoo että on hyvä että kylän yhteiset tavoitteet on listattu, mutta toisaalta vähäisen aktiivisuuden vuoksi on vaikea sanoa mikä todella on kyläläisten tahto. Keskustelun lisäksi Purhonen arvelee suunnitelman herättävän jonkinlaista ”pelkoa”, siitä että ”ei kai tässä jouduta töihin”.

Tahmeaa tuntui olevan myös Mustion kyläsuunnitelman tekeminen. Suunnitelmaa ryhdyttiinkin tekemään vasta LUKE ry:n ”painostuksesta”, kuten kyläyhdistyksen sihteeri Pirkko Rautio totesi. Kyläyhdistys näki suunnitelman tekemisen suunnattomana ponnistuksena johon ryhtymistä harkittiin pitkään. Suunnitelma koettiin kuitenkin lopulta hyödylliseksi välineeksi hahmottamaan kylän kokonaisuutta ja tarpeita, mutta toisaalta kylässä on käynnistynyt pitkin vuotta projekteja jotka ovat suunnitelman ulkopuolisia joten suunnitelma ja toiminta tuntuvat elävän omaa elämäänsä. Myös Jokikunnan kylätoimikunnan puheenjohtaja Anne Riikonen uskoo että useampi kyläsuunnitelmassa esitetty tavoite olisi toteutunut myös ilman kirjallista suunnitelmaa. Hyvänä puolena Riikonen näkee kuitenkin, että suunnitelma on muistutus tavoitteista ja kyläläisille esittely omasta asuinpaikastaan.

Vaskijärveläisillä ei ollut omaa kyläyhdistystä LUKE ry:n ehdottaessa kyläsuunnitelman tekemistä. Toimiva suunnitelma saatiin kuitenkin aikaan vapaaehtoisten voimin LUKE ry:n avulla. Myös Teutarin kyläsuunnitelma tehtiin Luke ry:n kannustuksesta. Kyläyhdistys sitoutui hyvin työhönsä ja aloittamiskokouksen jälkeen valittu työryhmä kokoontui lähes viikoittain työstämään suunnitelmaa. Työryhmä jaettiin myös pienryhmiin jotka kukin osallaan työstivät omaa osuuttaan. Toisaalta, kylälle olisi riittänyt Teutarin kylän aktiivihenkilön, Ritva Langströmin mielestä yksinkertaisempikin suunnitelma jota olisi ollut helpompi päivittää tilanteen mukaan.

Vihtijärven kyläyhdistyksen puheenjohtajan Anu Kuuselan mukaan kyläsuunnitelma on heidän kylässään todellinen työväline. Ehdotus suunnitelman tekemiseen tuli LUKE ry:n kautta, mutta kyläläisten oma aktiivisuus ja kiinnostus kylätoimintaan edesauttoivat työtä. Myös Kalkkisten kyläsuunnitelman lähtökohtana on olla ”lukujärjestys”, jonka mukaan edetään. Kyläsuunnitelma on tehty osana Asikkalan kylien kehittämisohjelmaa, mutta tässäkin kylässä on lähtökohtaisesti ollut hyvä yhteishenki ja kyläsuunnitelman kokoamisen koetaan lähteneen kylän kyläpäällikön mukaan kyläläisten omasta aloitteesta.

Kalkkisten kyläsuunnitelma on osa Asikkalan kylien kehittämisohjelmaa, mutta ”kyläpäällikkö” Heikki Lagomin mukaan halu tehdä suunnitelma lähti itse kyläläisistä. Hän korosti myös että kyläsuunnitelman tulisi ottaa taloudelliset resurssit huomioon ja pitää huolta siitä että kyläyhdistyksen kassassa olisi riittävästi rahaa yllättävien käännteiden varalle. Vuonna 2001 tehdyn kyläsuunnitelman mukaan on edetty ja siinä kuvattujen tavoitteiden eteen on tehty töitä.

Seutulan kyläsuunnitelma tehtiin KEHU ry:n aloitteesta ja sen kokosivat Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat. Seutulan kyläyhdistyksen puheenjohtaja Kaj Bäckström ja sihteeri Jukka Vartiainen ovat tyytyväisiä kyläsuunnitelmaan, vaikka kokevatkin sen enemmänkin kartoitukseksi kuin toimintasuunnitelmaksi. Toisaalta Seutulan suuralueelta ei ole

aiemmin tehty vastaavaa, joten vuonna 2005 laadittu suunnitelma tuli tarpeeseen. Suunnitelmassa olisi voinut toisaalta heidän mielestään olla selvemmin asetettuna päätettyjä tavoitteita, kun nyt siinä vain listataan suodattamattomana kyläläisten omia toiveita ilman ajatusta siitä miten ne toteutettaisiin.

6.1.2 Eri kohderyhmien huomiointi suunnitteluvaiheessa

Useimmissa kylissä käytettiin eriasteisesti joitain osallistuvan suunnittelun keinoja vaihtelevalla menestyksellä. Vanjärven kyläsuunnitelma oli LUKE ry:n käynnistämä, ja kansan syvien rivien houkuttelemisen mukaan oli vaikeaa. Suunnittelu alkoi pyrkimyksellä huomioida kaikki tahot, muun muassa järjestetyllä kyläkokouksella, mutta aktiivisuuden puute latisti tavoitteita. Paremmiin tavoitteiden kartoittaminen kyläkokouksessa onnistui Vihtijärven kyläsuunnitelmaa tehtäessä, jolloin keskustelua avattiin yleisen mielipiteen ilmaisun kertomisen lisäksi pienryhmissä. Käytössä oli myös jo aiemmin tehty SWOT-analyysi. Jokikunnalla pidettiin myös avoin kyläkokous jossa läsnäolijoista koottiin vapaaehtoisten työryhmä joka lähti tekemään suunnitelmaa. Ainoana kylänä Jokikunta mainitsee erillisen kokouksen alueen yrittäjien kanssa. Vaskijärvellä kyläkokouksen pääasiallinen tavoitteiden listaustapa oli myös SWOT-analyysi.

Mustiolaisille jaettiin kyläkysely, jonka vastausprosentti oli melko alhainen. Kyläkyselyt kuitenkin vietiin koteihin henkilökohtaisesti ja usein vaikka ihmiset eivät täyttäneetkään lomaketta, he kyllä kertoivat suullisesti ajatuksiaan ja toiveitaan. Lisäksi oli kyläkokous jossa käytettiin SWOT -analyysiä. Analyysi koettiin hyväksi välineeksi. Lisäksi jaettiin pienryhmät teemoittain, kuten nuoret, vanhuksat, yrittäjät, jotka sitten esittivät omat näkemyksensä.

Kalkkisten kylässä pidetään parhaana menetelmänä kyläläisten mielipiteen esille tuomiseksi sitä, että 12 jäsenen kyläyhdistyksen hallituksessa on edustajia ympäri kylää. Nämä henkilöt sitten pyrkivät olemaan ajan tasalla ihmisten toiveista kylän suhteen ja tuomaan nämä ajatukset muiden hallituksen jäsenten tietoon. Kyläpääällikkö Lagom ei pidä hyvänä ajatuksena yleisiä kyläkokouksia, joissa jokainen saa ilmaista mielipiteensä. Hän ja muut hallituksen jäsenet uskovat tällaisten menetelmien nostavan esiin liian paljon vain epäoleellisia asioita ja hidastavan todellisia hankkeita.

Seutulan kyläsuunnitelmaa varten tehtiin asukaskysely Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden toimesta, sekä järjestettiin kaksi kyläkokousta. Suunnitelma pohjautuu pääsääntöisesti kyselyssä saatuihin tietoihin. Kyläyhdistyksen jäsenten ja opiskelijoiden vuorovaikutus jäi muutamaaan tapaamiskertaan ja päävastuu suunnitelman tekemisestä oli opiskelijoilla mikä osaltaan luultavasti vaikuttaa käytännön toimenpiteiden puuttumiseen suunnitelmasta. Kyläyhdistyksen jäsenten agenda kylän tavoitteista ei ole kyläyhdistyksen puheenjohtajan mukaan kovinkaan paljoa kulkenut rinnan suunnitelmassa olevien tavoitteiden kanssa.

6.1.3 Vastuun jakautuminen

Suunnitelmissa esitettyjen tavoitteiden toteuttaminen on haastateltavissa kylissä jäänyt pääsääntöisesti muutamien ihmisten harteille. Yleensä henkilöt ovat puheenjohtaja ja sihteeri.

Erikoisen poikkeuksen tekee yhden kyläyhdistyksen hallitus, joka haastattelun ja kyläsuunnitelman johdannon perusteella tuntui olevan hanttiin paneva voima pikemminkin kuin kylän asioita ajava. Kyläsuunnitelman laatiminen, kuten aiemmin mainittua käynnistyi, mutta jo suunnitteluvaiheessa kyläyhdistys ”pesi kätensä” työstä ja jätti asian roikkumaan. Kyläyhdistyksen puheenjohtaja ei myöskään kantanut rooliaan. Kyläyhdistyksen, silloin ulkopuoliset jäsenet, sitoutuivat lopulta työn läpi viemiseen ja koko suunnitelman kirjoittamistyö jäi kahden ihmisen harteille. Varsinaiseen toimeen ryhtyminen jäi myös näiden henkilöiden aikatauluista riippuvaisiksi. LUKE ry sai kuitenkin hyvää palautetta kylän nykyiseltä sihteeriltä: kaikki apu oli saatavilla jos vain olisi ollut tekijöitä.

Myös Jokikunnan suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden toteuttaminen jäi muutamalle ihmiselle. Ongelmana kylässä on Riikosen mukaan juuri se että ”vastuu jää aina samojen ihmisten harteille”. Hän toivoisikin että kylän asioita edistämään sitoutuisi useampia henkilöitä joilla olisi resursseja toimia. Vaskijärven kyläyhdistyksen puheenjohtaja kokee myös että vastuu jakautuu aina vain tietyille aktiiviselle ryhmälle, vaikka heidänkin kyläyhdistyksessään on lähes sata nimijäsentä. Myös Mustion suunnitelman valmistuttua ei ollut aivan selvää kuka ryhtyy mihinkin, mutta kyläyhdistys sai apua muilta kylässä toimivilta yhdistyksiltä ja pystyi jakamaan tehtäviä eteenpäin esimerkiksi nuorisoseuralle.

Vihtijärvellä kyläsuunnitelmaa kirjoitettiin Anu Kuuselan mukaan niin, että aihealueet jaettiin ja kukin kirjoitti tahollaan kunnes kasattiin yksi tuotos. Lopullinen kasaaminen jäi parin ihmisen harteille ja käytännön toteuttaminen ja organisointi käytännössä Kuuselan omaksi työksi. Hän totesi, että on usein helpompaa tehdä itse kuin neuvoa ja usein myös oletetaan että hän kyllä hoitaa kun on kerran kunnallisvaltuutettu. Vastuuta jaetaan myös Kalkkisten kylässä, jossa työt jaetaan hallitusten jäsenten aktiivisimpien ihmisten kesken, mutta hyvin paljon jää myös hallituksen puheenjohtajan hoidettavaksi. Toisaalta puheenjohtaja ja kyläpäällikkö Lagom myös mielellään tekee paljon, sillä hän eläkkeelle jäätyään haluaa käyttää kokemustaan työelämästä kylän etujen edistämiseen.

Seutulän kyläyhdistyksessä vastuu jakautuu asukasyhdistysten puheenjohtajien kesken niin, että kukin vastaa omalla alueellaan tehtävistä asioista. Toisaalta kyläsuunnitelmaa ei ole lähdetty toteuttamaan järjestelmällisesti tai tietoisesti, vaan toteutuneet hankkeet ovat osuneet asetettuihin tavoitteisiin sattumanvaraisesti.

6.1.4 Aiemmat suunnitelmat ja niiden toteutuminen

Kaikissa kylissä aiempia kyläsuunnitelmia ei ollut. Vanjärven kylällä ei ole aiemmin tehty kyläsuunnitelmaa. Kylä on kyllä ollut aktiivinen toiminnassaan kyläyhdistyksen perustamisaikana 70-luvulla ja uudelleen 1990-luvun puolivälissä Vanjärvi-seuran rekisteröidyttä. Myöskään Vihtijärvellä ei ole aiempia suunnitelmia tehty. SWOT-analyysi oli olemassa ennen kyläsuunnitelman tekemistä.

Degerbyn kylän ensimmäinen kyläsuunnitelma tehtiin vuonna 1997, kun kyläyhdistys haki Pomo-rahoitusta kylämuseon perustamista varten. Kyläsuunnitelman tekeminen oli silloin vaatimus ja se tehtiin nopeassa tahdissa kyläyhdistyksen hallituksen työnä. Nyt arvioitavaa kyläsuunnitelmaa vuodelta 2003 tehtäessä todettiin että 1997 asetetuista tavoitteista monet ovat toteutuneet. Jokikunnan kylä oli toinen LUKE ry:n alueella toimivia kyliä, joissa on tehty aiemmin kyläsuunnitelma. Toisaalta tämäkin suunnitelma on vuodelta 1978, joten sen toteutumisesta ei kyläyhdistyksen puheenjohtajalla ollut tietoa.

Kalkkisissa on tehty vuonna 1982 laaja kyläsuunnitelma, mutta vuonna 2001 tehty suunnitelma on Lagomin mukaan ensimmäinen ”virallinen toimintasuunnitelma”. Aiemman suunnitelman toteutumisesta ei ole tietoa sillä kyläpäällikkö on aloittanut työssään vasta vuonna 1999.

Vaskijärvellä ei ole aiemmin tehty kyläsuunnitelmaa, mutta paljon on tutkimuksia kuitenkin kirjoitettu mm. kylän historiasta ja rakennushistoriasta. Tämän lisäksi kylästä on tehty LUKE ry:n rahoittama Hannele Salosen pro gradu -työ, Maaseutumatkailun mahdollisuudet Karkkila Vaskijärven kylässä.

3.1.5 Suunnitelmien toteutumisen seuranta

Vanjärven kyläsuunnitelman toteutumista ei ole seurattu lainkaan vaikka tämä onkin yksi asetetuista tavoitteista. Myöskään Teutarin kyläsuunnitelmaa ei ole seurattu, yhtenä syynä hallituksen jäsenten vaihtuminen sekä useimpien tavoitteiden kariutuminen siihen että ne eivät kuuluneet tieliikennelaitoksen ja kaupungin ”tärkeysjärjestyksen kärkipäähän”.

Säännöllinen seuranta oli myös Vaskijärven suunnitelman tavoitteena ja seurannalle on laadittu aikataulu, joka kuitenkin ei ole pitänyt. Toisaalta suunnitelmaa on lähdetty toteuttamaan ja uusi suunnitelma on tulevaisuuden tavoitteena. Seutulan kyläsuunnitelmaa ei ole seurattu ja se oli lähes unohtunut. Suunnitelmaa pidetään silmäyksenä kylän asioihin, mutta monia siinä esitettyjä tavoitteita pidetään liian kaukaisina. Ajatus suunnitelman päivittämisestä

toiminta-aikatauluksi ei kuitenkaan ollut kyläyhdistyksen jäsenten mielestä huono, mutta on eri asia toteutuuko se.

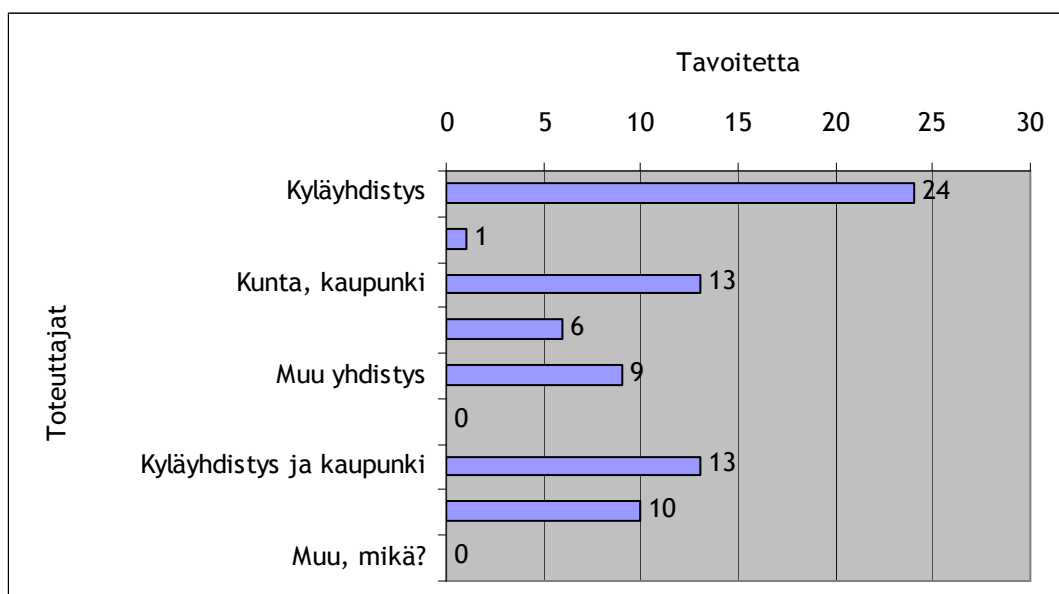
Vihtijärvellä on palkattu kyläasiamies joka päivittää kyläsuunnitelmaa vuosittain ja osallistuu suunnitelman tarkistamiseen. Toteutumista voi seurata myös 24.4.2008 käyttöön otettavilla kylän kotisivuilla, joita kyläasiamies päivittää. Mustion kyläsuunnitelman tavoitteiden toteutumista on seurattu satunnaisesti kyläkokouksissa, ja tarkoitus olisi käydä se läpi vuonna 2009. Myös Degerbyn ja Jokikunnan kyläsuunnitelmaa seurataan säännöllisesti kyläkokouksissa, kuten myös Kalkkisten kyläsuunnitelmaa jolle on tulossa päivitys keväällä 2008.

6.2 Kyläsuunnitelmissa esitettyjen tavoitteiden toteutuminen

6.2.1 Seutulan suuralueen tavoitteiden toteutuminen

Seutulan suunnitelmassa on esitetty 28 tavoitetta, joista 4 on toteutunut ja 9 jäänyt toteuttamatta. (Liite 10) Kyläyhdistyksen mukaan suunnitelman toteutumista ei ole seurattu kovinkaan aktiivisesti, mutta suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ovat toteutumassa kohtuullisen hyvin, sillä 15 tapauksessa toimenpide tavoitteen toteuttamiseksi on kuitenkin käynnissä. Toimenpiteitä on tavoitteiden toteuttamiseksi tehty siis 68 % kaikista tavoitteista.

Pääasiallinen toteuttaja tavoitteilla on kyläyhdistys itse (24 kpl) tai Vantaan kaupunki (13 kpl) yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa (Kaavio 1). Yhteisyyttä on tehty myös muiden yhdistysten kuten urheiluseura Riipilän raketin kanssa 10 tapauksessa. Yksityisten henkilöiden lukumäärä on toteuttajissa myös melko korkea, mutta tällä tavoin toteutettavat tavoitteet ovat luonteeltaankin sellaisia kuten ”omien piha-alueiden siistiminen”(Liite 1).

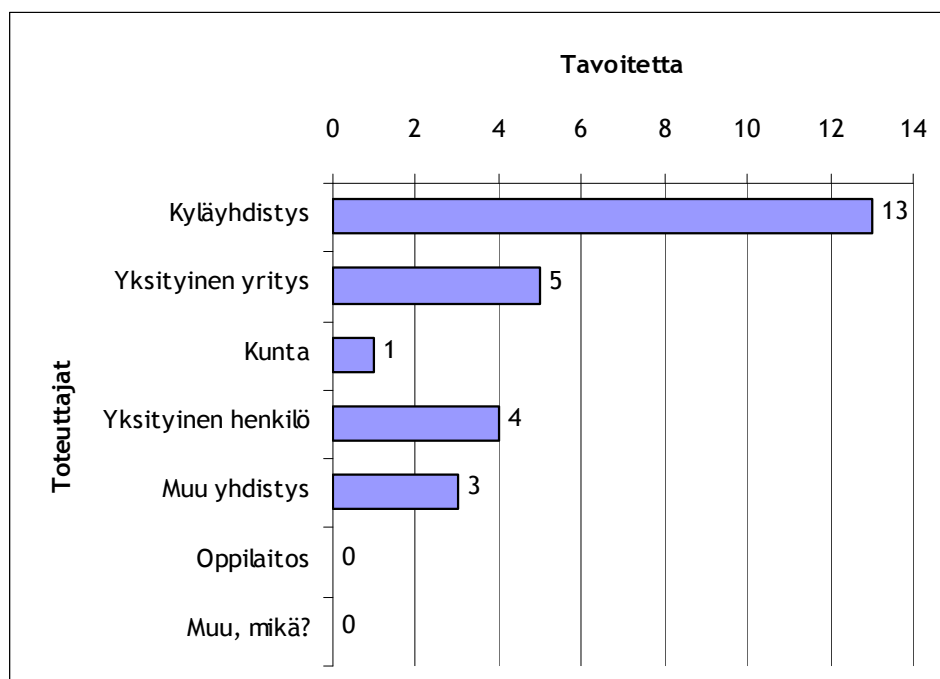

Kaavio 1: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Seutulassa

6.2.2 Vaskijärven kylän tavoitteiden toteutuminen

Vaskijärven kyläsuunnitelmassa on 13 tavoitetta joista 3 on toteutunut. Toimenpiteitä on tehty tavoitteiden saavuttamiseksi 54 % tavoitteista. Lähes 46 % eli 6 kpl tavoitteista on jäänyt toteutumatta, mutta näissä tapauksissa asiaa on pyritty kuitenkin edistämään (Liite 10). Esimerkiksi tieosuuden ”adoptoimista” kylän huollettavaksi pientä korvausta vastaan selvitetiin, mutta koska tiehallinto on ulkoistanut Uudellamaalla teidenvarsien hoidon ja asiasta vastaava yritys ei ollut halukas yhteistyöhön, hanke kariutui. Myös asukkaiden jätevesijärjestelmien uusimista varten lähetettiin asukkaille kysely, joka kuitenkin osoitti että asukkailla ei ole mielenkiintoa hankkeeseen (Liite 2).

Vaskijärven kyläyhdistys on osallistunut jokaisen tavoitteen toteuttamiseen ja ollut muutenkin aktiivisin kylänsä tavoitteiden toteuttaja. Pääasiallinen yksityinen yritys joka on tukenut kyläyhdistyksen toimintaa, on paikallinen maatila, joka on tarjonnut aitan kyläjuhlien järjestämistä, sekä paikallisen esineistön keräämistä varten. Yritysten kanssa on tehty yhteistyötä myös kyläjuhlien järjestämisen tiimoilta. Yksityisten henkilöiden vastuulla (4 kpl) on ollut muun muassa osallistua maisemanhoitotalkoisiin ja kerätä paikallista esineistöä, sekä osallistua jätevesijärjestelmien uusimiseen mutta kuten mainittua aktiivisuus näissä tapauksissa on ollut vaisua.

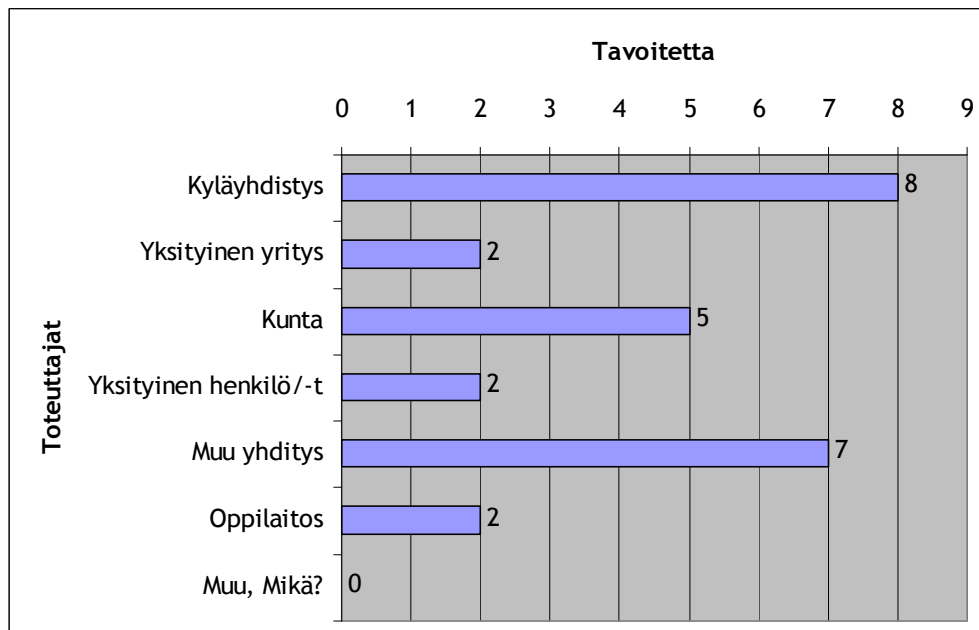

Kaavio 2: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Vaskijärvellä

6.2.3 Vihtijärven kylän tavoitteiden toteutuminen

Vihtijärven kyläsuunnitelmassa esitetään 14 tavoitetta joista neljä on toteutunut. Töitä tavoitteiden toteuttamiseksi on tehty paljon ja 79 % tavoitteista on toteutunut tai työn alla. Tavoitteista kolme eli 21% on jäänyt toteuttamatta (Liite 10). Toteutumatta jääneistä tavoitteista yksi oli lapsiparkki ja perheille tapaamispaikka, jota ei ole lähdetty edistämään, sillä sille ei koettu olevan riittävästi tarvetta. Kevyenliikenteen väylää ei ole toteutettu eikä luultavasti toteuteta, sillä kunta vastustaa ajatusta. Kylälle on saatu muutama vuosi takaperin alikulkukäytävä maantien ylityskohtaan vedoten turvallisuuteen, mutta kyläyhdistys uskoo että tämä on ainoa ja viimeinen myönnytys toistaiseksi. Kolmas toteutumaton kohta liittyy myös liikenteeseen ja se on Vihdin kirkolle menevän tien kunnostus. Tästä on kuitenkin aloite meneillään kunnan päättäjille. (Liite 3) Vihtijärven toteutumattomat tavoitteet ovat hyvä esimerkki siitä miten yksinkertainen taulukointi saattaa antaa harhaanjohtavaa tietoa kylän aktiivisuudesta: Aina toteutuminen ei riipu kyläläisistä ja aina tavoite ei ole ajantasainen.

Tavoitteiden toteutumisessa kyläyhdistys on ollut aktiivisin toteuttaja (8 kpl). Tämän lisäksi muut yhdistykset kuten vanhempainyhdistys on ollut aktiivisena toiminnassa. Vihtijärveläisiä on viimeisen talven ajan yhdistänyt koulun remontointi talkoovoimin, mikä toisaalta on verotanut muihin hankkeisiin osallistumista. Koulun remontointi on osa kyläsuunnitelmassa esitettyä tavoitetta säilyttää oma koulu kylällä.

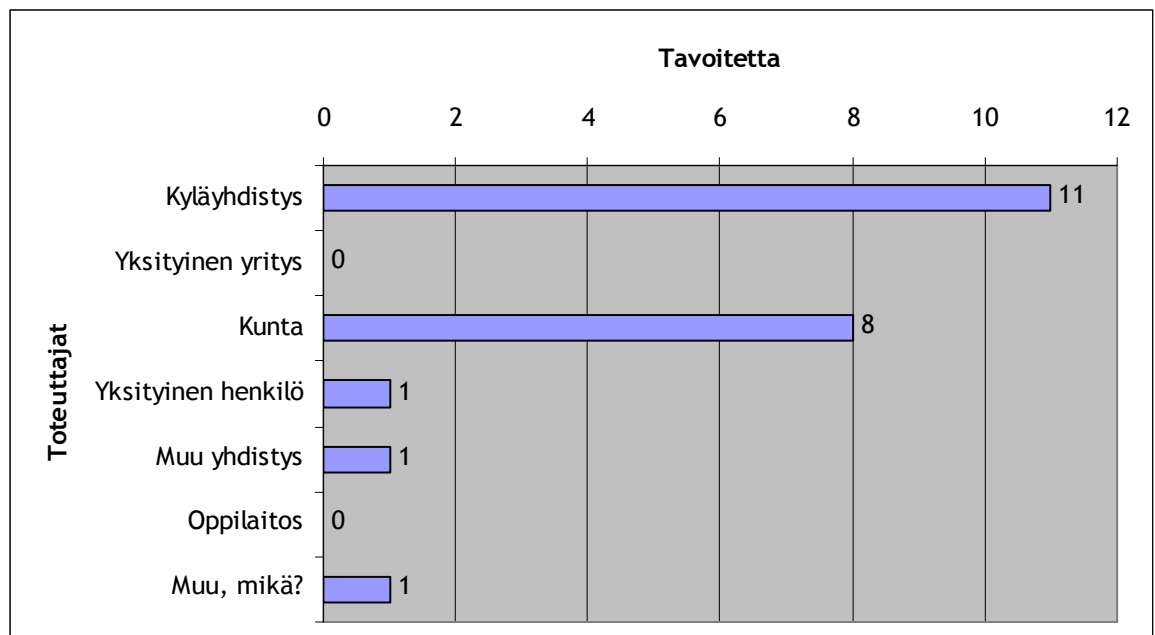

Kaavio 3: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Vihtijärvellä

6.2.4 Kalkkisten kylän tavoitteiden toteutuminen

Kalkkisten kylä on ollut aktiivisin tavoitteidensa toteuttamisessa. Kyläsuunnitelmassa on 11 tavoitetta joista 92 % on toteutunut tai toteutumassa. Yksi tavoite (8 %) on jäänyt toistaiseksi toteutumatta, mutta sitäkään ei ole haudattu tyystin. Tavoite on rakentaa kevyenliikenteen väylä koululle ja Riihilahden suuntaan ja tämä tavoite toteutettaisiin talkoovoimin ja LEADER + -rahoituksella, kuten toteutunut ja vielä viimeistelyä vaille valmis edellinen hanke. (Liite 10)

Kyläyhdistys on ottanut vastuun jokaisen tavoitteen toteutuksesta. Yhdistyksen vahvuus tuntuu olevan aktiivisen kyläpäällikön lisäksi muutoinkin aktiivinen ja toimintaan sitoutunut jäsenistö. Myös kunnan kyläasiamiehen kanssa yhteistyö on sujuvaa ja kunta tukee kylien itsenäistä toimintaa. (Liite 4)

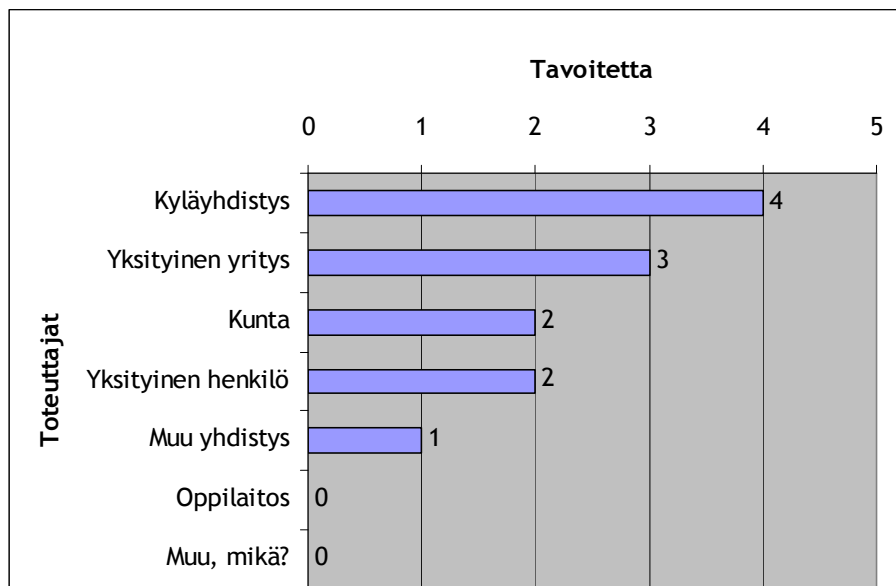
Kaavio 4: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Kalkkisissa

6.2.5 Teutarin kylän tavoitteiden toteutuminen

Teutarin kyläsuunnitelman 9 tavoitteesta 38 % on toteutumassa tai toteutunut ja 62 % tavoitetta on jäänyt kokonaan toteuttamatta (Liite 10). Syitä toteutumatta jäämiselle on sihteerin vaihtuminen, Kunnan ja tieliikennelaitoksen haluttomuus liikenteeseen liittyvien tavoitteiden toteuttamiseen, kyläläisten vähäinen aktiivisuus yhteisiin talkoisiin ynnä muihin sellaisiin. (Liite 5) Toteuttamatta jääneiden tietoihin liittyvien tavoitteiden taustalla on kuitenkin

ollut aktiivista toimintaa ja kunnalle on tehty aloitteita joista kuitenkin ei ole ollut seurauksia.

Teutarin tavoitteiden toteuttamisesta on vastannut pääosin kyläyhdistys itse (4 kpl). Yksityinen yritys on kolmen tavoitteen taustalla, jotka liittyvät kaatopaikan hajuhaittojen melu ja hajuhaittoihin. Kaatopaikka lakkautettiin alueelta joten tavoitteet tavallaan ovat toteutuneet. Jäteasioihin liittyi myös toive jätteiden lajittelupisteen laajentamisesta, joka kuitenkin ei toteutunut, sillä asukkaat lajittelevat väärin jo pienemmällä pisteellä.

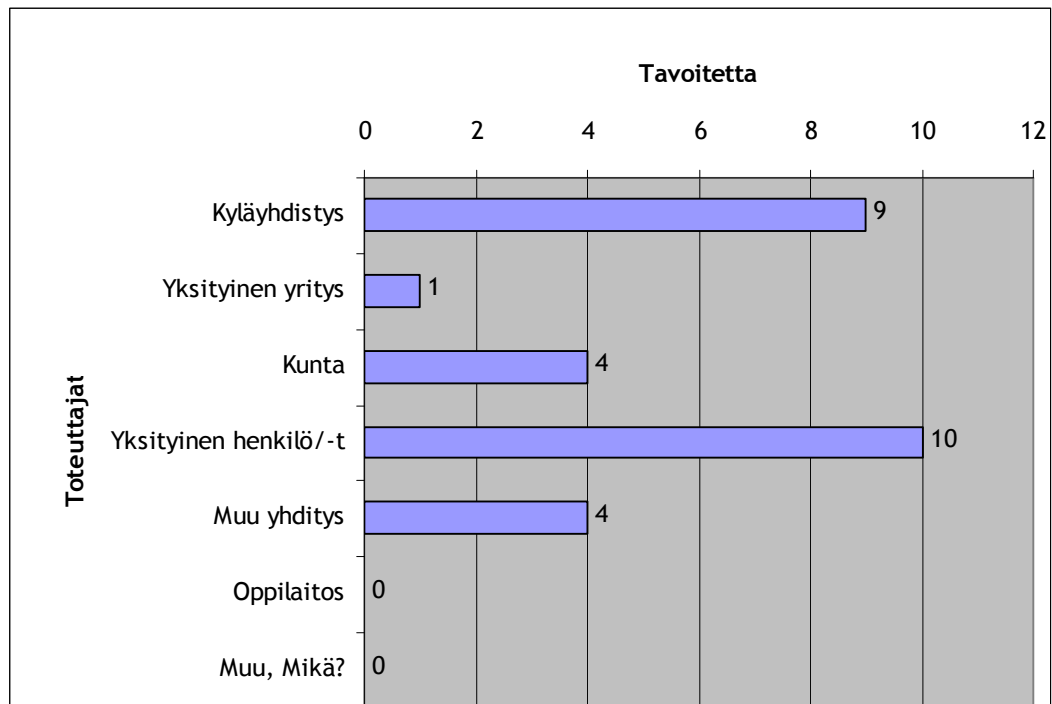

Kaavio 5: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Teutarissa.

6.2.6 Vanjärven kylän tavoitteiden toteutuminen

Vanjärven kyläsuunnitelmassa esitettiin 22 tavoitetta joista 64 % on toteutunut tai toteutuksessa ja 36% eli 8 kpl ei ole toteutunut (Liite 10). Pääasialliset syyt toteutumattomien tavoitteiden kohdalla on kyläyhdistyksen vastustus, työn jääminen yhdelle ihmiselle ja seurojentalon vahtimestarin vastustus kaikkea seurojentalon käytön lisäämistä kohtaan. (Liite 6)

Vaikka kyläyhdistys tuntuukin olevan vastustava voima monen tavoitteen toteuttamisessa, on se ollut mukana mm. tien kunnostamisessa ja projektissa Vanjärven, joka on valtakunnallisesti arvokas lintuvesi, kunnostamisessa. Toinen pääasiallinen toteuttaja ovat yksityiset henkilöt joista pääasiallinen on Sirkka Purhonen, kyläyhdistyksen sihteeri. Yhdistyksistä aktiivisena on ollut mm. paikalliset Martat.

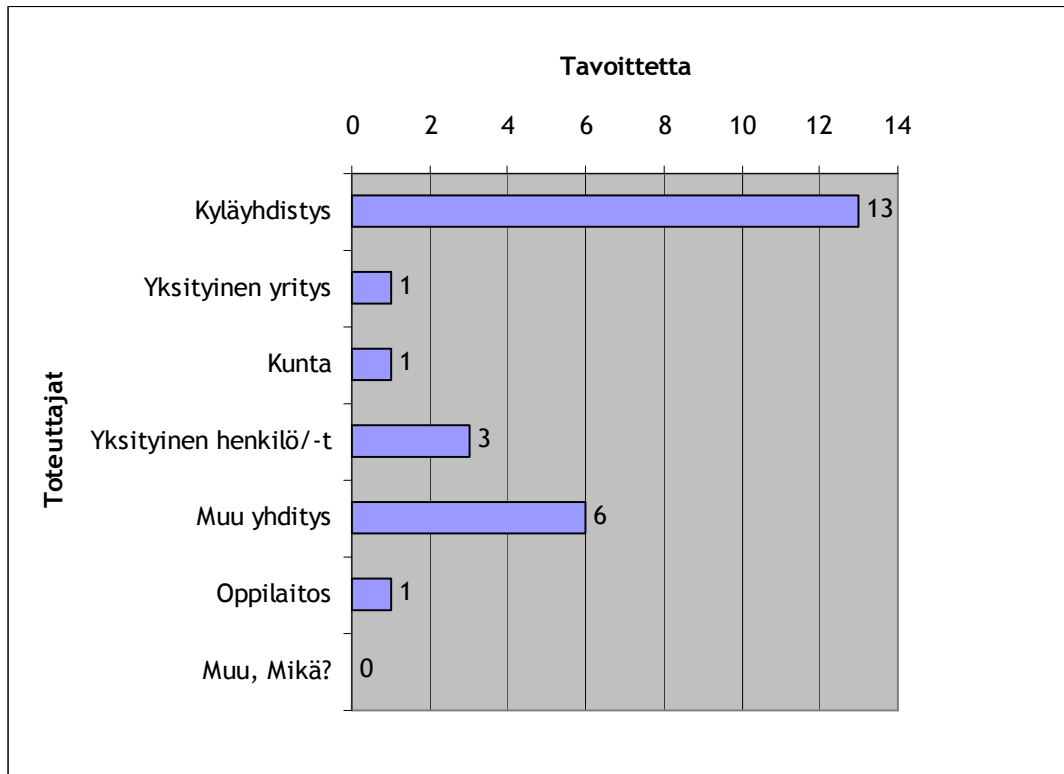

Kaavio 6: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Vanjärvellä

6.2.7 Jokikunnan kylän tavoitteiden toteutuminen

Jokikunnan kyläsuunnitelmassa on esitetty 17 tavoitetta joista 53 % on toteutunut ja 47% eli 8 kpl jäänyt toteuttamatta (Liite 10). Erityisiä syitä ei tavoitteiden toteutumiseen osattu nimeä muita kuin kaupungin kielteinen kanta toiveeseen lisävalaistuksesta. Toinen toteutumatta jäänyt tavoite eli ”Opastettujen kylttien rakentaminen muistohautoille” ei toteutunut maanomistajien vastustuksesta johtuen, mutta hautoille järjestettiin kuitenkin Vihti 500 - tapahtumien yhteydessä 2007 retki joka oli hyvin suosittu. Muutenkin Vihtin 500 vuoden kunniaksi Jokikunnassa järjestettiin paljon tapahtumia, mikä osaltaan verotti muiden tavoitteiden toteuttamiseen panostamista. (Liite 7)

Jokikunnan kylätoimikunta on aktiivisesti mukana lähes kaikkien tavoitteiden toteuttamisessa. Tavoitteet joiden toteuttamiseen se ei ole osallistunut liittyvät liikuntapaikkoihin joista paikallinen urheiluseura vastaa. Yksityisten henkilöiden rooli on lähinnä ollut maanomistajien vastustusta erinäisissä rakennus projekteissa, mutta myös positiivista, kuten kylän kotisivuista vastaamista.

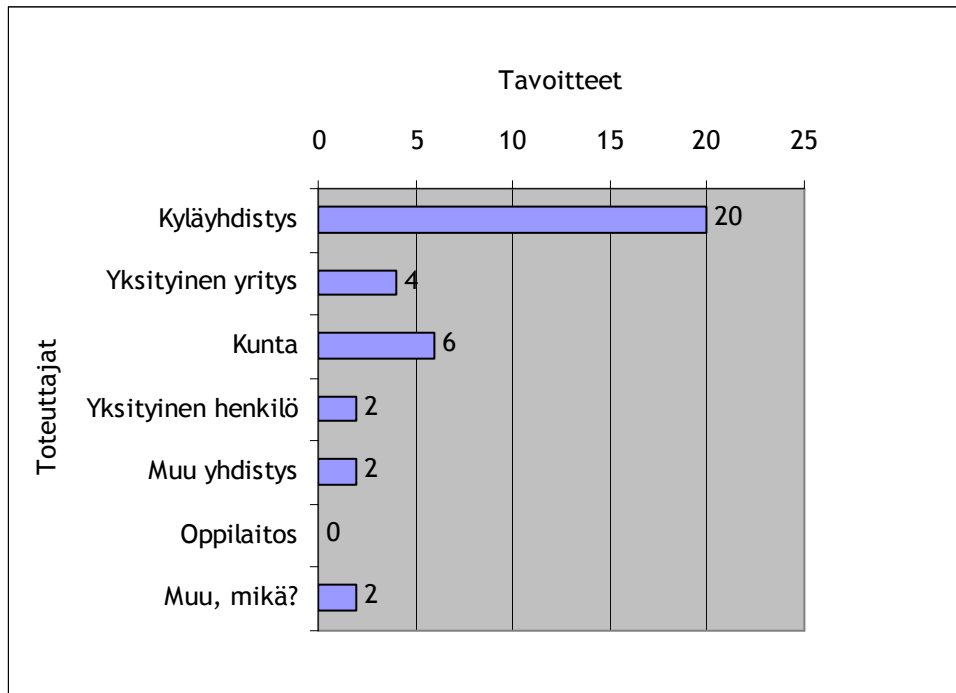

Kaavio 7: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Jokikunnalla

6.2.8 Degerbyn kylän tavoitteiden toteutuminen

Degerbyn kyläsuunnitelmassa on esitetty 26 tavoitetta joista 80 % on toteutunut tai on vielä työn alla. Toteuttamatta on jäänyt 5 tavoitetta eli 20 % (Liite 10). Toteutumatta jääneille tavoitteille ei yleisesti ottaen ole erityistä syytä, sillä osa tavoitteista on luonteeltaankin enemmänkin unelmia mutta esim. kävelytien saaminen tai saamatta jääminen sekä kunnallistekniikan saaminen kylään, riippuu kunnasta. (Liite 8).

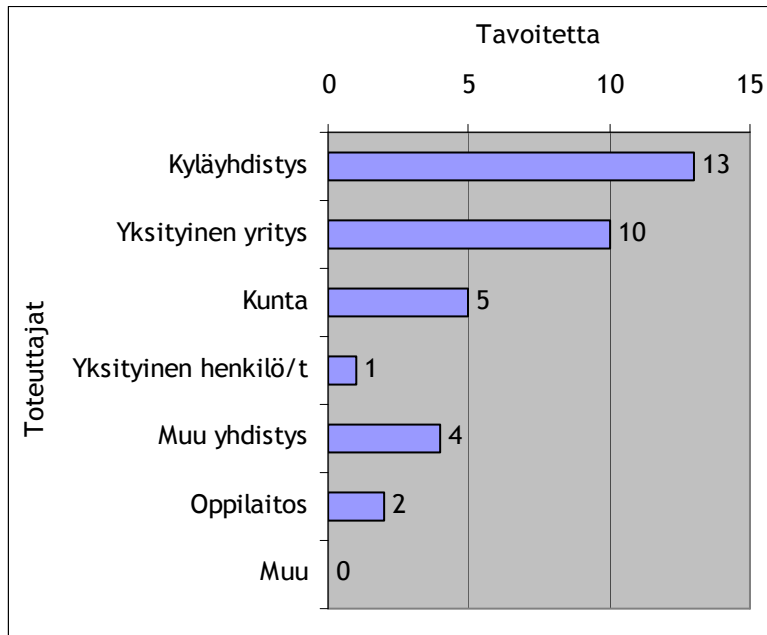
Tavoitteiden pääasiallinen toteuttajan on ollut kyläyhdistys itse (20 kpl) joka on myös useimmiten toiminut ainoana toteuttajana. Yksityisiä yrityksiä jotka ovat osallistuneet tavoitteiden toteuttamiseen, ovat pankki, posti, kahvila ja kauppa.

Kaavio 8: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Degerbyssä

6.2.9 Mustion kylän tavoitteiden toteutuminen

Mustion kyläsuunnitelmassa on esitettyä 25 tavoitetta joista 64 % on toteutunut tai on työn alla. Toteutumatta on jäänyt 9 tavoitteista eli 36 % (Liite 10). Toteutumatta jäämisen syitä ei varsinaisesti osattu nimetä. Uimarannan kehittämiseen ja veneily mahdollisuuksien parantamiseen liittyvät tavoitteet eivät ole toteutuneet mutta niitä ei myöskään ole haudattu. (Liite 9)

Kaavio 9: Kyläsuunnitelman tavoitteiden toteuttajat Mustiossa

Mustion kyläyhdistys on ollut aktiivisin kylänsä tavoitteiden toteuttaja (13 kpl). Tämän lisäksi yksityiset yritykset (10 kpl) ovat kantaneet vastuuta tavoitteiden toteutumisesta. Kunta on mukana teiden liikenneturvallisuuteen liittyvien tavoitteiden toteutumisessa ja Nuorisoseura on toiminut yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa monitoimitilojen kehittämiseksi koulun yhteyteen.

6.2.10 Yhteenveto

Yhdeksässä haastatellussa kylässä oli kyläsuunnitelmissa esitettyjä tavoitteita yhteensä 165 kappaletta. Keskimäärin tavoitteita oli noin 18 per kylä, minimissään 9 kappaletta Teutarissa ja maksimissaan 28 Seutulassa. (Liite 10) Tavoitteista on toteutunut tai toteutuksen alla keskimäärin 66%. (Kaavio 8)

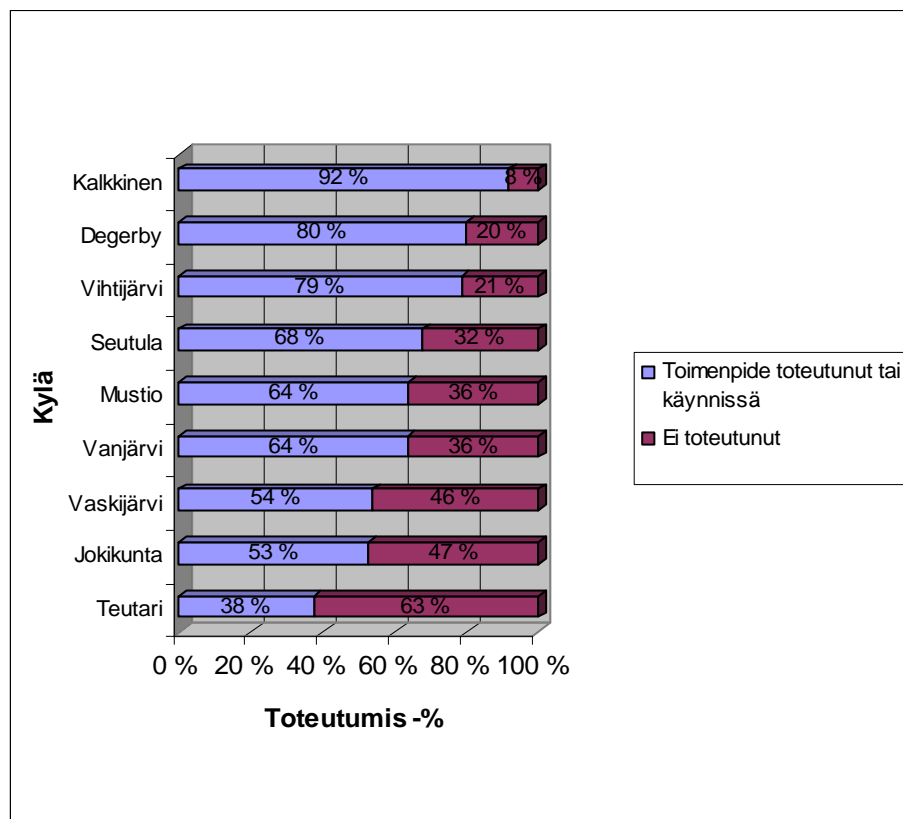
Kylien tavoitteiden toteutumista tarkasteltaessa on vaikea nimetä ehdottomia tekijöitä joiden perusteella tavoitteet ovat toteutuneet tai jääneet toteutumatta. Kukin kylä ja kyläyhdistys loppujen lopuksi koostuvat ihmisistä, joiden tausta, kokemukset ja henkilökohtaiset suhteet ja kemiaat vaikuttavat siihen miten asiat hoituvat parhaiten tai miksi niitä ei saada hoidetuksi.

Esimerkiksi parhaiten tavoitteensa toteuttaneissa kylissä (Kaavio 8) Kalkkisissa (92 %) ja Degerbyssä (80 %) ovat tavoitteiden määrät ja asukasluvut ovat näillä kylillä lähes vastakkaiset (Liite 10), eikä läheisempikään riippuvuussuhteiden tarkastelu osoita mitään merkittäviä riippuvuuksia näiden tekijöitten välillä. (Taulukko 3). Myöskään se, miten suunnitelmassa maini-

tut tavoitteet ovat toteutuneet, ei kerro koko totuutta kylien aktiivisuudesta. Esimerkiksi Jokikunnassa on jäänyt kyläsuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita toteutumatta muun muassa sääolosuhteiden takia, mutta sitten kylä onkin ollut aktiivisena Vihti 500 - juhluvuoden tapahtumien järjestämisessä, vaikka tätä ei kyläsuunnitelman tavoitteissa osattu ennakoita.

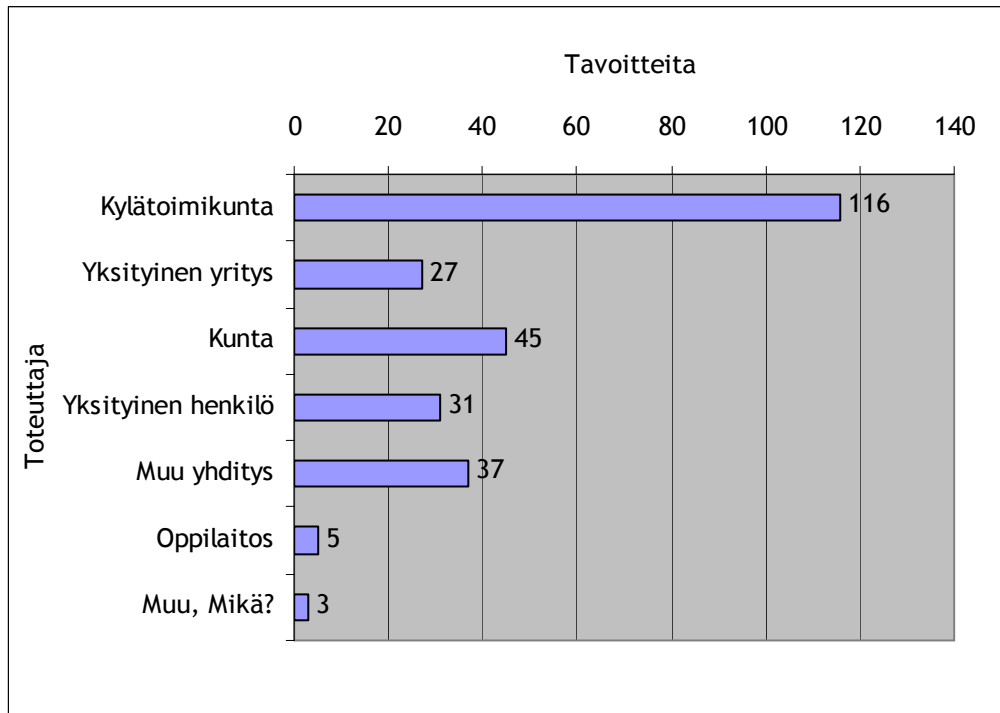
Haastatteluiden perusteella voi todeta, että parhaiten toteutuneet ovat ne suunnitelmat, joissa tavoitteet ovat olleet konkreettisia ja niiden toteutuminen on ollut idean kehittäneiden vallassa. Tähän liittyy se, että idean tai tavoitteen taustalla on tietoa siitä miten tavoite voidaan todella toteuttaa ja miten kerätä riittävästi inhimillisiä että taloudellisia resursseja, jotta voidaan päästä päämäärään.

Joissain kylissä näytti olevan ongelmana se, ettei kyläsuunnitelman mahdollisuuksia työvälineenä kylälle, vaan se pikemminkin oli urakka, josta suoriuduttua se haudattiin jotta voitaisiin keskittyä ”todellisiin” tavoitteisiin. Tästä syystä olisikin parasta, että kylille tarjottaisiin monenlaisia kyläsuunnitelman malleja, niin että kylät voisivat todella lähteä omien tarpeidensa ja mahdollisuuksien pohjalta.

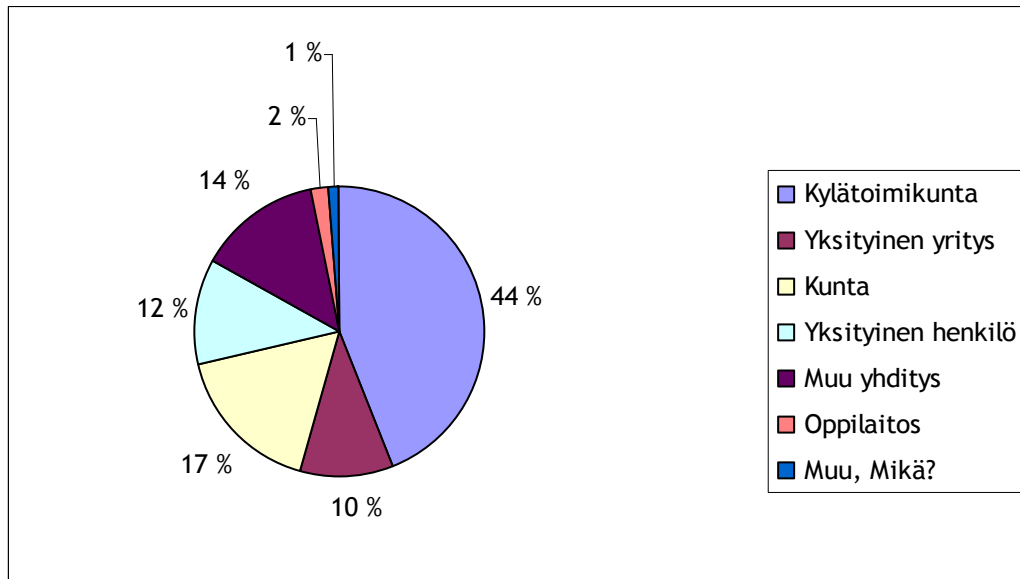

Kaavio 10: Kylien tavoitteiden toteutuminen. Toimenpide toteutunut tai käynnissä -kohdat on yhdistetty sillä ne molemmat kuvaavat kylien aktiivisuutta.

Tavoitteiden toteuttajina (Kaavio 9, 10) suurimman vastuun ovat ottaneet kylätoimikunnat jotka 165 tavoitteesta ovat olleet vastuussa 116:sta. Käytännössä tämä käsittää 44 % tavoitteista. Toiseksi aktiivisimpana toimijana on ollut kunta 17 % ja kolmantena muut yhdistykset 14 %, jotka useassa tapauksessa ovat nuorisoseuroja ja urheiluyhdistyksiä. Paljon vastuuta on jäänyt myös yksityisille henkilöille, eli kyläläisille itselleen.

Kaavio 11: Kaikkien kyläsuunnitelmien tavoitteiden toteuttajat. Toteuttajien osallistuminen tavoitteiden toteuttamiseen ei vastaa kaikkien tavoitteiden määrää, sillä yhdellä tavoitteella on voinut olla useampi toteuttaja. Tämä kaavio kuvaa eri tahojen osallistumisaktiivisuutta.

Kaavio 12: Kaikkien kyläsuunnitelmien tavoitteiden toteuttajat (%)

Kyläsuunnitelmien toteuttajien merkitys tavoitteiden lopullisessa toteutumisessa ei tunnu olevan merkittävää. (Liite 11) Tämän merkittävyyden vertaileminen on myös varsin haastavaa, sillä esimerkiksi kyläyhdistyksien vastuulla useimmissa kylissä on suurin osa tavoitteiden toteuttamisesta, jolloin saadakse korkean toteuttamisprosentin, on toteutuvien tavoitteiden oltava määrällisesti huomattavasti korkeampi kuin esimerkiksi oppilaitoksilla, joilla on yleisesti ottaen hyvin vähän kyläsuunnitelmiin liittyviä tavoitteita. Toisaalta tarkasteltaessa kyläkohtaisia tavoitteiden toteutumisia (Liitteet 1-9), voi havaita että jos tavoite on jollakin nimenomaisella yhdistyksellä jonka etuja tavoitteen toteutuminen suoranaisesti edistää, tavoite todennäköisimmin toteutuu. Kyläyhdistyksillä puolestaan usein on niin monta rautaa tulossa että aina osa tippuu käytännön toteutuksesta.

Tavoitteiden listaaminen yksinkertaiseen taulukkoon ei myöskään kerro koko totuutta tavoitteiden toteutumisesta, sillä yksittäisen tavoitteen laajuus saattaa vaihdella hyvinkin paljon. On vaikea verrata toteutumisessa esimerkiksi jotain laajaa rakennusprojektia tai yhteisen toiminnan lisääminen -tavoitetta.

7. Työn arviointi

7.1 Aikataulu

Työn aikataulu on toteutunut kohtuullisen hyvin (Taulukko 3). Työn käynnistyminen tuntui venyvän muun muassa eri tahojen aikataulujen yhteensovittamisesta johtuvien vaikeuksien takia, kuten myös omien aikataulujeni takia. Opinnäytetyön tekemisen sovittaminen muun

elämisen aikatauluihin on ollut melko haastavaa. Kun muut työt ja velvoitteet ovat pakollisia ja riippuvaisia toisista ihmisistä niin sitä helposti joustaa juuri oman työn kirjoittamisesta ja ajasta jonka siihen on varannut.

Haastatteluiden aikataulu venähti kuukaudella ja sovitut haastattelupäivät vaihtuivat lähes puolissa tapauksista. Haastattelut venyivät myös johtuen vaikeuksista saada ihmisiin yhteys. Kaikkien haastateltavien puhelinnumeroita ei ollut saatavilla ja lukuisien sähköpostien kautta niitä metsästettäessä tuhlautui aikaa. Pysin sopimaan haastattelut kuitenkin aina samalle seudulle jotta ei ajomatkoihin kuluisi joka päivä liikaa aikaa. Haastattelupäiville sovitut aikataulut pitivät yleisesti ottaen hyvin.

Paikoin myös epätietoisuus odotuksista on hidastanut kirjoittamista. Eli aina ei ole ollut varma käyttääkö nyt aikaansa oleelliseen vai olisiko sittenkin keskityttävä johonkin toiseen näkökulmaan. Aineiston kerääminen vie yllättävän paljon aikaa ja yksittäisten tietojen, kuten esimerkiksi taulukon maaseudun kolmijaosta löytäminen oli monen mutkan takana. Ajan käyttämien jälkeenpäin huomattuna, hieman epäoleellisilta tuntuvien yksityiskohtein löytämiseksi on hetkittäin ollutkin melko turhauttavaa. Työssäni olisi ollut hyödyksi hallita Excel- taulukointiohjelmaa jo ennakolta, sillä silloin olisin heti voinut jäsentää tietojani helpoiten analysoitavaan muotoon. Nyt kului paljon aikaa suoranaiseen ohjelman käytön opiskeluun ja kokeilemisen kautta toimintamallien löytämiseen. Sen lisäksi että tietokoneohjelmat eivät kuulu vahvuuksiini, tietokoneeseeni iski haittaohjelma työn ollessa melko valmiissa vaiheessa, joten tämäkin sitten vei aikaa muulta hyödylliseltä.

Toimenpide	Suunniteltu aikataulu	Toteutunut aikataulu
Työn luonnostelu, kyselylomakkeen ja haastattelujen suunnittelu	tammikuu -helmikuu 2008	tammi-helmikuu
Haastattelujen tekeminen	helmikuu -maaliskuu 2008	maalis-huhtikuu
Haastatteluaineiston analyysi, arvioinnin kirjoittaminen, työn saaminen valmiiksi.	maalis-huhtikuu 2008	huhti-toukokuu

Taulukko 2: Työni aikataulun suunnittelu ja toteutuminen

7.2 Tutkimusmenetelmien toimivuus

Pääasiallisia tutkimusmenetelmiä työssäni ovat kirjallisen aineiston analysointi, sekä puoli-strukturoidut haastattelut, eli toteutin kunkin haastateltavan kohdalla lyhyen teemahaastattelun sekä tapauskohtaisen strukturoidun kyselyn.

Tutkimusaineiston valinta ei perustunut tutkimuksissa yleisesti hyväksytyihin otantamenetelmiin. Valtaosa kylistä oli työn tilanteen tahon valitsemia kyliä, ja valittuihin kyliin on voinut vaikuttaa ennako-odotukset kylistä. Toisaalta tarkoituksena oli valita mahdollisimman erilaisia kyliä, ja tässä Luk ry:n edustaja luotti omaan tietämykseensä ja minä hänen. Työssä käytetään myös maaseudun kolmijakoa kylien erilaisuuden perusteena. Tässä työssä ei kuitenkaan käsitellä lainkaan harvaan asutunmaaseudun kylää vertailukohtana, sillä valtaosa kylistä on pääkaupunkiseudulta. Nyt ei-pääkaupunkiseutuista kylää edustaa Päijät-Hämeestä Asikkalan kunnasta Kalkkisten kylä, joka kuuluu ydin maaseutuun. Olisi voinut olla tutkimuksen kattavuuden kannalta hyödyllisempää että kylä olisi ollut harvaan asutulta maaseudulta, jolloin olisi otos ollut kattavampi. Muutenkin maaseudunkolmijaon merkitystä olisi voinut pohtia laajemmin suhteessa tavoitteiden toteutumiseen.

Kun työn tavoitteena on saada selville kyläsuunnitelmissa esitettyjen tavoitteiden toteutuminen käytännössä ja niiden toteuttamista edistäviä tekijöitä, mahdollisuudet näiden tietojen saamiseksi ovat hyvät kun tapaa haastateltavat kasvotusten. Olen pohtinut olisiko teemahaastatteluiden kysymykset voinut lähettää esimerkiksi sähköpostilla ja saada kirjalliset vastaukset ilman suoraa kontaktia. Tämä vaihtoehto olisi järkevin silloin jos työ suoritettaisiin suuremmalla otoskoolla ja esimerkiksi Päijät-Hämeen kyläohjelman sosiaalinen välitilinpäätös on tehty laajana postikyselynä. (Päijät-Hämeen kylät ry 2006). Tätä työtä suunnitellessa saikin sellaisen käsityksen että teemahaastatteluja ei aiemmin ole käytetty kyläsuunnitelmien arvioinnin pohjana ja tämän työn tilaajat toivoivat että työ tehtäisiin tapaamalla haastateltavat kasvotusten. Postitetussa kyselyssä vastaukset helposti on se mahdollisuus myös että vastaukset jäävät pintapuoleisimmiksi ja mahdollisuudet saada rehellisiä vastauksia kaunisteltujen sijaan luultavasti ovat paremmat kasvotusten.

Osana tutkimusmenetelmiä oli aineiston analysointi Excel-taulukointiohjelmalla, jonka käyttö, kuten jo mainittua, ei kuulu vahvuuksiini. Tulosten saattaminen erilaisiksi kuvioiksi ja diagrammeiksi on teoriassa helppoa mutta käytännössä oleellisten tietojen vertailu keskenään on paikoin ollut hankalaa, esimerkiksi verrattaessa toteuttajien merkitystä tavoitteiden toteutumiseen (Liite 11). Yksinkertaisen taulukon käyttäminen selkeyttää työtä, mutta ei aina anna rehellistä kuvaa todellisista tuloksista. Esimerkiksi termi ”Toteuttaja”, loppujen lopuksi käsittelee tahon joka on toteuttanut tavoitteen, sekä sen jonka olisi pitänyt toteuttaa, mutta syystä tai toisesta näin ei ole käynyt. Myös termi ”Ei toteutunut”, on paikoin harhaanjohtava, sillä tavoitetta on kyllä saatettu lähteä edistämään, mutta sille ei ole saatu lupaa tai tukea esimerkiksi kunnalta.

Se miten työssä linkittää yhteen haastattelujen sanalliset tulokset, sekä strukturoitujen lomakkeiden kautta saadut tiedot, on mielestäni ollut tämän työn suurin haaste. Aineisto on

hyvin laaja ja haastatteluista irtoaisi materiaalia vaikka kuinka runsaaseen pohdintaan, mutta työn rajaamisen kannalta olen pyrkinyt löytämään oleellista. Asian rajattuunkin piiriin olisi jokaisen kylän kohdalta runsaasti sanottavaa, mutta tässä olen pyrkinyt tiivistämään, jotta lukijalla voisi pysyä edes jonkinlainen kokonais käsitys työstä.

8. Johtopäätökset

Tämän työn tavoitteena oli selvittää, missä määrin tutkittavissa kylissä tehdyt kyläsuunnitelmat käytännössä toteutuvat ja mitkä asiat edistävät tavoitteiden toteutumista. Kyläyhdistysten toiminnan kehittäminen ja kyläsuunnitelmat perustuvat omaehtoiseen aluekehittämiseen, joka voi osaltaan vaikuttaa maaseudun elinvoimaisuuteen ja sen asukkaiden hyvinvointiin. Tämän työn tarkoitus on osaltaan kehittää työkaluja kylätoimikunnille, kyläasiainmiehille ja muille kehittämishankkeiden toimijoille siitä miten tulevaisuuden kyläsuunnitelmat voisivat olla entistä käyttökelpoisempia.

Kuten työn tuloksista käy ilmi, tällaista suoranaista ”tässä on tie menestykseen” -kaavaa on vaikea määrittellä vaan osoittautui että kunkin kylän olisi löydettävä itselleen paras toimintamalli ja lähdettävä kehittämään sitä. Kyliä voidaan tukea parhaiten tarjoamalla tietoa mahdollisimman monenlaisista menetelmistä ja kyläsuunnittelun keinoista, joista kylien toimijat voivat itse valita sopivimmat ja heidän olosuhteisiin toimivimmat mallit.

Tämä työ onnistui mielestäni keräämään erilaisia ideoita siitä miten kyläsuunnittelu voidaan toteuttaa menestyksekkäästi ja toivon että tulevaisuuden kyläsuunnitelmia laadittaessa voitaisiin nähdä että ei ole pakko pitäytyä tietyssä toimintamallissa.

Tämän työn puitteissa kerättiin myös määrällistä tietoa koskien kyläsuunnitelmissa esitettyjä tavoitteita, sekä niiden toteutumista. Työssä käytettyä yksinkertaista menetelmää tavoitteiden ja toteuttajien taulukoinnissa Excel -ohjelman avulla voisi käyttää tavoitteiden toteutumisen seurantaan tulevaisuudessa laajemmalla otoskoollla ja näin ollen voi todeta, että tavoite kehittää keinoja arvioida kyläsuunnitelmien toimivuutta on toteutunut.

Lähteet:

- Epäily N., Kiimamaa J., Kuikka N., Muilu T., Mäntysalo R., Onkalo P. & Reinikainen K. 2003. Asu kylässä! Kokemuksia asukakeskeisestä kylien suunnittelusta Pohjois-Pohjanmaalla. Nordia tiedonantoja 2/2003. Pohjois-Suomen maantieteellisen seuran ja Oulun yliopiston maantieteellisen laitoksen julkaisuja. Oulun yliopistopaino, Oulu 2003.
- Halhead V. 2004. Suomen kylätoimintaliike & Euroopan maaseutuliikkeet. Suomen kylätoimintary:n julkaisu 2/2005. Sälekarin Kirjapaino Oy.
- Järvinen P. & Järvinen A. 2004. Tutkimustyön metodeista. Tampereen Yliopistopaino Oy. Juvenes-print.
- Kaaja M. & Horelli L. 2001. Tulevaisuusverstaas. Metodikortti. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus. Teknillinen korkeakoulu. [www-dokumentti] <<http://www.tkk.fi/Yksikot/YTK/koulutus/metodikortti/Tulevaisuus.html> >(Luettu 5.2.2008)
- Keränen H. 2002. Kylä, suunnittelu ja paikallinen kehittäminen - idea uudesta kyläsuunnittelumallista. Oulun yliopisto. Kajaanin kehittämiskeskus. Oulun yliopistopaino 2002, Oulu.
- Keskisen Uudenmaan kehitys ry 2008. [www-dokumentti] <http://www.kehu.fi/fi/sisalto/01_index> (Luettu 9.4.2008)
- Laamanen K.1999. Kylätoiminta murroksessa. Maakunnalliset kylien yhteenliittymät maaseudun kehittäjinä. Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus. Julkaisuja 65. Inter@kopio, Mikkeli 1999.
- Lahtinen E. 1998. Kylätoiminnan menestystekijät. Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus. Julkaisuja 62. Inter@kopio, Mikkeli 1998.
- Leppänen 2007. Päijät-hämeen kylät ry. Monia Pieniä askelia. Päijät-Hämeen kyläohjelma 2004-2008 tavoitteiden toteutuminen - sosiaalinen välitilinpäätös 2006. T-Print. Hyvinkää 2007.
- Leppänen 2002. Suomen kylätoiminta ry:n julkaisu 1/2002. Kyläsuunnitelma. Tulevaisuuden työväline. Satakunnanpainotuote. Kokemäki 2002.
- Linkoranta T. 2008. Kylätoiminnan ja Leader-ryhmien valtakunnallisen ohjelman linjauksia. Varsinais-Suomen Kylät ry. [ppt-tiedosto] <http://209.85.135.104/search?q=cache:uo_U9o4uvqsJ:www.kylatoiminta.fi/!file/!id3465/files/attachment/TaunoLinkorantaKylatoiminnanjaLeaderryhmienvaltakunnallisenohjelmanlinjauksia.ppt+kyl%C3%A4+k%C3%A4site&hl=fi&ct=clnk&cd=6&gl=fi&client=firefox-a>(Luettu 15.3.2008)
- LUKE ry 2008. [www-dokumentti] <<http://www.luke.fi/>>(Luettu 22.1.2008)
- Länsi Uudenmaan kylät ry 2008. Länsi-Uudenmaan kylätoimintaohjelma. [www-dokumentti] <<http://www.vnb.fi/ohjelma.htm>>(Luettu 22.1.2008)
- Maa- ja metsätalousministeriö 2006a. Alueelliset kehittämisohjelmat. [www-dokumentti] <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/maaseudunkehittamisohjelmat/ohjelmatkaudelle20002006.html> (Luettu 21.1.2008)
- Maa- ja metsätalousministeriö 2006b. Maaseudun kehittämisohjelmat 2000-2006. [www-dokumentti] <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/maaseudunkehittamisohjelmat.html >(Luettu 21.1.2008)

Maa- ja metsätalousministeriö 2006c. POMO+ [www-dokumentti]
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/maaseudunkehittamisohjelmat/ohjelmatkaudelle20002006/pomo.html> (Luettu 21.1.2008)

Maa- ja metsätalousministeriö 2006d. LEADER+ [www-dokumentti]
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/maaseudunkehittamisohjelmat/ohjelmatkaudelle20002006/leader.html> (Luettu 21.1.2008)

Maa- ja metsätalousministeriö 2006e. ALMA [www-dokumentti]
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/maaseudunkehittamisohjelmat/ohjelmatkaudelle20002006/alma.html> (Luettu 21.1.2008)

Maa- ja metsätalousministeriö 2008. Leader-toimintaryhmä. [www-dokumentti]
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/leader.html> (Luettu 21.1.2008) (Luettu 4.2.2008)

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. 2008. Leader-toimintaryhmät. [www-dokumentti]
<<http://www.maaseutu.fi/fi/index/toimintaryhma.html>> (Luettu 4.2.2008)

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. 2008b. Avain vaikuttamiseen. Leader-toimintaryhmät. [www-dokumentti]
<http://www.maaseutu.fi/attachments/50c24StK8/5yMK0DFyy/Files/CurrentFile/Leader_Esitte_Suomi_NETTIREES.pdf> (Luettu 4.2.2008)

Opetushallitus 2005. Tulevaisuusverstaas.
<http://www.edu.fi/pageLast.asp?path=498,24009,24538,24539,28726,41019,41234,41253>
2003. (Luettu 5.2.2008)

Peltonen J. 1997. Syventävä metodologia - Tilastollisen tutkimusaineiston käsittely ja analyysi. Luentomoniste. [www-dokumentti]
<<http://www.edu oulu.fi/homepage/jpeltonen/tilasto/Luku12.htm>> (Luettu 9.4.2008)

Ponnikas & al. 2005. Elinvoimaa kylille: Asu kylässä! -hankkeen ulkoinen arviointi. Oulun yliopistopaino, Oulu 2005.

Päijät-Hämeen kylät ry 2008. Toiminta-ajatus. [www-dokumentti]
<<http://www.phnet.fi/kylat/taustatietoa.html>> (Luettu 22.1.2008)

Tilastokeskus 2007. Maaseutuindikaattorit. Aluetyypit ja alueet. Palvelun alueet ja aluetyypit 1.1.2007 tilanteen mukaan (Excel-tiedosto)
http://www.tilastokeskus.fi/tup/msind/msind_aluetyypit.html

Routio P, 2007. Tietojen arviointi. [www-dokumentti]
<<http://www2.uiah.fi/projekti/metodi/088.htm>> (Luettu 9.4.2008)

Suomen kylätoiminta ry (Toim. Perheentupa T.) 2003. Voimaa kuin pienessä kylässä! Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007. Suomen Kylätoiminta ry:n julkaisu 2/2003.

Suomen kylätoiminta ry. 2008. Kylien maakunnalliset yhteenliittymät. [www-dokumentti]
<<http://www.maaseutuplus.fi/kylatoiminta/kylienmaakunnalliset/>> (Luettu 5.2.2008)

Wikipedia 2008. Kylätoiminta. [www-dokumentti]
<<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kyl%C3%A4toiminta>> (Luettu 5.2.2008)

Kyläsuunnitelmat

Degerbyn kyläsuunnitelma 2003. Degerbyn kyläyhdistys 2003.

Jokikunnan kylätoimikunta 2004. Jokikunnan kyläsuunnitelma 2004.

Kalkkisten seudun kyläyhdistys 2001. Kalkkisten seudun kyläsuunnitelma 2001.

Kirkniemi-Jönsböle kyläyhdistys & Kotijärven kyläyhdistys ry 2004. Kirkniemen ja Teutarin kyläsuunnitelma 2004.

Mustion kyläyhdistys 2006. Mustion kyläsuunnitelma 2006.

Seutulan kyläyhdistys ry 2005. Seutulan kyläsuunnitelma 2005.

Vanjärvi -seura 2005. Vanjärven kyläsuunnitelma 2005.

Vihtijärven kyläyhdistys 2004. Vihtijärven kyläsuunnitelma 2004.

Vaskijärven kyläsuunnitelma 2004. Vaskijärven kyläyhdistys 2004.

Liitteet

Liite 1:Seutula	1
Liite 3: Vihtijärvi	3
Liite 4: Kalkkinen	4
Liite 5:Teutari	4
Liite 6: Vanjärvi	5
Liite 7:Jokikunta	6
Liite 8: Degerby	7
Liite 9: Mustio	8
Liite 10: Kyläsuunnitelmien yhteenveto	9
Liite 11: Tavoitteiden toteuttajat ja toteutuminen	9

Liite 1:Seutula

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA								JOS TILANNE=0, MIKSI? (SANALLINEN KUVAUS)	
	Toimenpide käynnissä	Toimenpide toteutettu	Ei toteutunut	Kyläyhdistys	Yksityinen yritys	Kunta, kaupunki	Yksityinen henkilö	Muu yhdistys	Oppilaitos	Kyläyhdistys ja kaup.	Kyläyhdistys ja muu y.		Muu, mikä?
Tienvarsin ja muun ympäristön siistinä pitäminen	1			1		1				1			
Vantaanjoen rantojen kunnostus			1	1		1				1			Kaupunki ei anna tukea
Joen virkistyskäytön edistäminen			1	1									Ei ole varoja
Rapistuneiden rakennusten entisöinti		1		1		1				1			
Katrinebergin kartanomiljöön kunnostus	1			1		1				1			Ehdostus meneillään kaupungille
Sairaalan takapihan suihkulähteen korjaus, puutarhan hoito	1			1		1				1			
Puistonpenkkejä sairaalan läheisyyteen	1			1		1				1			
Omien piha-alueiden siistiminen			1					1				1	
Pusikoiden räivaus	1							1					
Kyläyhdistyksen ja asukasyhdistysten toimintaan osallistuminen			1					1					
Urheilukentän kunnossapitäminen		1		1		1				1			
Pururadan kunnostus ja latujen ylläpito			1	1	1			1					
Nuorison harrastusmahdollisuuksien tukeminen	1			1				1		1			
Kevyen liikenteen väylien lisääminen			1	1		1				1			Ei resursseja, ehkä kun kunnallistekniikka tulee
Kylätapahtumien järjestäminen	1			1				1		1			
Ulkoilureittien ja retkeilymaastojen lisääminen+makkaranpaistopaikka	1			1		1				1			
Yhteinen kokoontumispaikka		1		1		1				1			
Retkien järjestäminen nuorille ja lapsille	1			1				1		1			
Kierrätyskirpputorin järjestäminen			1	1				1		1			
Palstaviljelymahdollisuuksien järjestäminen			1	1		1				1			Ei pidetä tarpeellisena kun useimmilla on piha
Talkoiden järjestäminen	1			1				1		1			
Elokuva iltojen järjestäminen			1	1				1	1	1			Ei tiloja tai välineitä
Liikunnan järjestäminen aikuisille ja eläkeläisille	1			1		1		1		1	1		
Lentopallon ja pesäpallon pelaamis mahdollisuus kesäisin	1			1				1		1	1		
Kurssien järjestäminen	1			1		1		1		1	1		
Moottorikeikkareittien tekeminen	1							1					Useimmat eivät toivokkaan
Joelle melontaa ja soutumahdollisuus	1			1				1		1			Joen uomaa pitäisi perata että mahdollista
Joka talouteen jaettava esite kyläyhdistyksen ja kylän toiminnasta		1		1									Kylällä oma nettisivu
YHTEENSÄ	15	4	9	24	1	13	6	9	0	13	10	0	

Liite 2: Vaskijärvi

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI?MUUTA.. (SANALLINEN KUVAUS)
	Toimenpide käynnissä	Toimenpide toteutettu	Ei toteutunut	Kyläyhdistys	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu, mikä?	
Vuotuinen tapahtuma	1			1	1		1	1			Paikalliset yritykset mukana
Kokoonumispaikan kartoitus	1			1	1						
Läyliäisten tien adoptoiminen ja kunnossapito			1	1		1					Tiehallinto ulkoistanut toiminta, nihkeää yhteistyötä
Maisemanhoitotalokoot			1	1	1		1				Tulevassa suunnitelmassa otetaan huomioon
Vedenlaatutietoreksiteri			1	1							Tiedot saa netistä
Asuinkiinteistöjen jätevesijärjestelmien uusiminen			1	1			1				Tehtiin kysely, kiinnostus oli vähäistä
Kotiseutu- tai kylämuseo	1			1	1						Satunnaisian näyttelyitä
Paikallisen esineistön kerääminen	1			1			1				
Ulkoilureitistä yhdyspolku, laavu yms.			1	1							Latuja pidetty kunnossa kuitenkin
Oma uimaranta ja venevalkama	1			1				1			
Palvelureksiteri		1		1	1						
Kylötalkkaritoiminnan kehittäminen, palvelurinki			1	1				1			Ei intoa eikä resursseja, urheiluseuralla jotain vastaa
Kyläyhdistyksen rekisteröinti		1		1							
YHTEENSÄ	4	3	6	13	5	1	4	3	0	0	

Liite 3: Vihtijärvi

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI? MUUTA..
	Toimenpide käynnissä	Toteutunut	Ei toteutunut	Kylätoimikunta	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö/-t	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu, Mikä?	
Lapsiperheiden saaminen kylään	1						1				(SANALLINEN KUVAUS)
Koulu säilyy kylässä peruskorjatussa rakennuksessa	1			1	1	1		1	1		Vanhat asukkaat eivät halua myydä tontteja
Päivystyslääkäripalvelut lähimmästä aluesairaalarasta	1			1		1					Vanhempain yhdistys aktiivinen
Perusterveyspalveluiden lisääminen		1						1			Iltapäivystys toteutunut, tavoite saada kokonaan
Vanhusten palveluasunnot	1			1		1		1			Palvelu-yhdistyksen toimesta
Lapsiperheille yhteinen leikki- ja tapaamispaikka sekä lapsiparkki			1						1		Tavoite toteutumassa 2010
Uutta pienyritystoimintaa		1			1						Ei riittävä kysyntää
Kevenliikenteenväylä			1	1		1					Kunta ei anna tukea
Vihdin kirkolle menevän tien kunnostus			1	1		1					Aloite meneillään
Lisää kulttuuritarjontaa		1						1			
Uusien asukkaiden tutustuttaminen kylään	1						1				Kirkkovaltuutettu vie kirkonjäsenille kylälehdien
Uusien asukkaiden saaminen mukaan kylän toimintoihin	1			1				1			
Kylän asukkaiden aktivointi	1			1				1	1		Koulun kunnostustalkoot yhdistänyt
Yhteistyö muiden kylien kanssa		1		1							Tieasiat yhteisiä
YHTEENSÄ	7	4	3	8	2	5	2	7	2	0	

Liite 4: Kalkkinen

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI? (SANALLINEN KUVAUS)	
	Toimenpide käynnissä	Toimenpide toteutettu	Ei toteutunut	Kyläyhdistys	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu, mikä?		
Venesataman rakentaminen	1			1		1						
Vierasvenelaitureiden laajentaminen	1			1		1						
Isojen veneiden laituripaikkojen lisääminen		1		1		1						
satama-alueen ympäristön kunnostaminen		1		1		1						
Nuorisoseuratalon sosiaalisten tilojen ja ulkoasun kunnostaminen		1		1				1				Lisäksi rakenteilla apukeittiö ja pesutilat
Kyläkirjan valmistuminen		1		1								2. kyläkirja jo käynnissä
Kalastusmatkailun kehittäminen	1			1			1					Kaloja on istutettu jo, tarvitaan vain yrittäjä
Keskustan risteyskeskustan turvallisuuden parantaminen	1			1		1					1	Tielaitos ei pidä kiireellisenä
Koulun risteyskeskustan turvallisuuden parantaminen		1		1		1						
Katuvalojen jatkaminen	1			1		1						Uuden asuinalueen valmistuttua tulee
Kevyenliikenteen väylä koululle ja Riihilahden suuntaan	1		1	1		1						Tarkoitus toteuttaa hanke talkoovoimin, mukana useita maanomistajia
YHTEENSÄ	4	7	1	11	0	8	1	1	0	1		

Liite 5: Teutari

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI? (SANALLINEN KUVAUS)	
	Toimenpide käynnissä	Toimenpide toteutettu	Ei toteutunut	Kyläyhdistys	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu, mikä?		
Linja-autolipun hintainen kutsutaksi			1	1								Sihteeri on vaihtunut
Kevyenliikenteen väylä ja teiden levennykset			1	1		1						Kunta ja liikennelaitos ei pitänyt tärkeänä
Valaistusta teiden varsille lisää			1	1		1						Kunta ja liikennelaitos ei pitänyt tärkeänä
Kioski, kauppa, kauppa-auto..			1				1					Ei löytynyt tekijää
Kaatopaikan hajuhaittojen vähentäminen		1			1							Kaatopaikka lakkautettu
Kaatopaikalle menevän liikenteen häiriöiden vähentäminen		1			1							
Jätteiden keräyspisteen laajentaminen			1		1		1					Asukkaat hoisivat huonosti jo pienemmänkin keräyspisteen
Yhteisen toiminnan lisääminen	1			1				1				Vaikea saada ihmisiä mukaan
Säännöllinen suunnitelman seuranta			1	1								Kyläyhdistyksen jäsenet vaihtuneet, suunnitelma unohtunut
YHTEENSÄ	1	2	5	4	3	2	2	1	0	0		

Liite 6: Vanjärvi

TAVOITE	TILANNE		TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI? MUUTA.. (SANALLINEN KUVAUS)		
	Toimenpide käynnissä		Toteutunut	Ei toteutunut	Kylätoimikunta	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö/-t	Muu yhdistys		Oppilaitos	Muu, Mikä?
Vanjärven käytön lisääminen, järven kunnostaminen	1				1	1	1					
Tiedon hankkiminen vesiasioista				1				1				Yhden ihmisen vastuulla
Jätevesiasioihin taloudelliset ratkaisut	1							1				Ei systemaattista, joillain naapuruksilla yhteisiä ratkaisuja
Jätehuollon järjestäminen		1					1					Romuauto käy
Kylämaiseman siistiminen	1							1				
Järjestöjen yhteistyön tiivistäminen			1		1				1			
Järjestöjen sisällä töiden jakaminen, tehtävien kierrättäminen			1		1				1			Keskeneräistä, kyläyhdistys ei organisoitunut järjestelmälli
Tiedotuksen tehostaminen: nettisivut, kylätiedote				1	1							Kyläyhdistys vastustaa
Uusien kylälaisten toivottaminen tervetulleiksi	1							1				Yksittäisen henkilön toimesta
Seurojentalon käytön lisääminen ulkopuolisille				1				1				Seurojen talon vahtimestari vastustaa kaikkea käytön lisäämistä
Seurojentalo kerhojen ja kylälaisten käyttöön				1				1				
Koulun pihasta viihtyisä ja turvallinen			1					1				
Kenttä lähiliikuntapaikaksi			1						1			
Vanhusten ja lasten vuoroaikutuksen lisääminen			1		1				1			
Keveenliikenteen väylien lisääminen				1	1		1					Kunta totesi että ei ole varoja
Nopeusrajoitusten valvominen, tiedottaminen				1	1							
Tarrantien ja Majanojantien kunnan kohentaminen			1		1		1					
Lintuharrastuskerho lapsille				1				1				Yhden ihmisen vastuulla
Luontopolku				1	1							Yksi ihminen satunnaisesti järjestää
Urheilutapahtumia				1				1				
Jumppa koululle				1				1				
koulun säilyminen				1					1			
YHTEENSÄ	4	10	8	9	1	4	10	4	0	0		

Liite 7:Jokikunta

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI? MUUTA.. (SANALLINEN KUVAUS)
	Toimenpide käynnissä	Toteutunut	Ei toteutunut	Kylätoimikunta	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö/-t	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu, Mikä?	
Asukasmäärän lisääminen			1	1							
Huoltotila urheilukentälle		1						1			
Jääkiekkokaukalo		1						1			
Anomus liikuntalautakunnalle koulun liikuntapaikan kunnostamiseksi		1						1			
Koulun käytön lisääminen		1						1	1		
Kyltti lintutornille			1	1							
Hiihtolatuja golfclubin huoltoteille			1	1	1						Muuten ollut aktiivista yhteistyötä
Vanjoen ylittävä kävelysilta			1	1			1				
Opastettuja reittejä juoksuhaidoille			1	1							Osana vihti 500v. tapahtumaa tehtiin re
Katuvalaistusta laajemmalle alueelle			1	1		1					Kunta ja tielaitos totesivat että ei
Palveluiden säilyttäminen	1			1			1				
Koulun tiloissa toimiva terveydehoitaja			1	1				1			SPR oli vaisuna ajatukseta
Uusien kyläläisten tervetuloivotukset	1			1			1				
Opastustaulu, kartta			1	1							
Yritysluettelo kylän palveluista		1		1							
Omat nettisivut		1		1							
Kylätalo, Seurojen talon viihtyvyyden ja käytön lisääminen		1		1				1			Hyvin aktiivista toimintaa
YHTEENSÄ	2	7	8	13	1	1	3	6	1	0	

Liite 8: Degerby

TAVOITE	TILANNE			TOTEUTTAJA							JOS TILANNE=0, MIKSI? (SANALLINEN KUVAUS)	
	Toimenpide käynnissä	Toimenpide toteutettu	Ei toteutunut	Kyläyhdistys	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu, mikä?		
Uudet risteysjärjestelyt, nopeusrajoitus alas	1			1		1						
Kirkon ja koulun välisen tien luokittelu erittäin vaaralliseksi	1			1		1						
Runkotien varteen pysäköintialue												
Nopeusrajoitusten tehostettu valvominen ja tiedottaminen	1			1		1						Tiedottamista tehostettu kylillä
Kauppa		1		1	1							
Postivaltuutetun toiminnan jatkuminen		1			1							
Kahvila		1			1							
Pankin palveluaikojen pidentäminen		1			1							
Iltapäiväkerhotoiminnalle valtionapua			1	1								
Vuokra-asuntojen määrän lisääminen, mm. rivitalot	1					1	1					Paljon uusia omakotitaloja
Kunnallistekniikka			1	1		1					1	
Leirintäalue			1	1								
Lisää kansalaisopiston kursseja	1											
Kesäjuhla, teemakoontumisia		1		1				1				
Keskusteluiltoja	1			1				1				
Yhteydenotto kylään muuttaviin ja jaettava tietopaketti	1			1								
Nuorisokerhon revyytoiminnan tukeminen		1		1			1					
Tiedottaminen, tapahtumakalenteri		1		1								
Kylätoimistoon internetyhteys, näyttelyitä, myymälä jne..		1		1								
Infotaulu kantatie 51 varteen		1		1		1						
Kylälehden jatkamisedellytysten tarkistaminen		1		1								
Uimarannan kehittäminen, talviuintia	1			1								
Igormueon opastetut vierailut, postikorttien painaminen		1		1								Postikortteja ei ole tehty
Kävelytie ja näköalapaikka Domarbybergetille			1	1								
Urkuillat, kirkko tiekirkoksi, kirkkohistorian esittely			1	1						1		
Kyläsuunnitelman tarkastaminen säännöllisesti		1		1								
YHTEENSÄ	8	12	5	20	4	6	2	2	0	2		

Liite 9: Mustio

TAVOITE	TILANNE		TOTEUTTAJA								JOS TILANNE=0, MIKSI?MUUTA.. (SANALLIEN KUVAUS)
	Toimenpide käynnissä	Tavoite toteutunut	Ei toteutettu	Kyläyhdistys	Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö/t	Muu yhdistys	Oppilaitos	Muu	
Pankkiautomaatti		1			1						
Huoltoasema	1				1						
Tori			1		1		1				Paikalliset yrittäjät eivät innostuneet
Kauppa/kauppa-auto ruukille		1			1						
Apteekki		1			1						
Kampaaja		1			1						
Opelupalvelu		1			1						
Pyörätie Hällsnäsintielle ja jatko Vaskiniementielle- Bällarbyhyn	1			1		1					Tielaitoksessa vireillä
Virkkalan ja meltolan suuntaan valtatie 25:n leventäminen	1			1		1					
Risteysalueiden valaiseminen	1			1		1					
Asiointitaksi Karjaalle	1				1	1					
Nuoriso- ja nettikahvila			1					1			
Monitoimitilat uuden koulun yhteyteen		1		1		1			1		
Gillestuganin tilat nuorison käyttöön	1			1				1			
Lisää ohjattua nuorisotoimintaa	1							1			
Nuorten ongelmiin reagoiminen ajoissa	1							1	1		
Linnan oheistoiminnan lisääminen	1			1	1						
Luonnossa liikkumisen kehittäminen			1	1							Ei unohdettu
Rantasauna			1	1							
Venelaituri			1	1							
Vuokrattavia veneitä ja kanootteja			1	1	1						
Uimarannan kehittäminen	1										
Leirintäalueen perustaminen			1	1							
Kyläsuunnitelman tarkistaminen säännöllisesti			1	1							
Vanhusten ystäväpalvelu			1	1							
YHTEENSÄ	10	6	9	13	10	5	1	4	2	0	

Liite 10: Kyläsuunnitelmien yhteenveto

KYLÄT	TAVOITTEITA	TILANNE					Toimp. käynnissä+Toteutunut %	TOTEUTTAJA					
		Toimenpide käynnissä	Toteutunut	Ei toteutunut	Toteutus %	Kylätoimikunta		Yksityinen yritys	Kunta	Yksityinen henkilö	Muu yhdistys	Oppilaitos	
Seutula	28	15	4	9	14	38 %	24	1	13	6	9	0	
Vaskijärvi	13	4	3	6	23	53 %	13	5	1	4	3	0	
Mustio	25	10	6	9	24	54 %	13	10	5	1	4	2	
Degerby	26	8	12	5	48	64 %	20	4	6	2	2	0	
Jokikunta													
Vanjärvi	22	4	10	8	46	68 %	9	1	4	10	4	0	
Teutari	9	1	2	5	25	79 %	4	3	2	2	1	0	
Kalkkinen	10	4	7	1	59	80 %	11	0	8	1	1	0	
Vihtijärvi	14	7	4	3	29	92 %	9	2	5	2	7	2	
YHTEENSÄ	147	53	48	46		66 %	103	26	44	28	31	4	
Keskiarvo	18				33,5								

Liite 11: Tavoitteiden toteuttajat ja toteutuminen

Kylä	k.y. %	y.y%	k.%	y.h. %	m.y. %	o. %	k.y.+k.%	m.y.t.%
Seutula	71	50	70	33	78	0	83	0
Vaskijärvi	54	80	0	50	67	0	0	20
Mustio	46	80	100	0	75	100	100	83
Degerby	75	100	83	100	100	0	80	60
Jokikunta	38	0	0	67	83	100	0	50
Vanjärvi	56	100	75	55	100	0	67	100
Teutari	20	67	0	0	100	0	0	0
Kalkkinen	92	0	89	100	100	0	86	100
Vihtijärvi	75	100	60	100	86	100	60	100
Keskiarvo	59	64	53	56	88	33	53	57

Lyhenteiden selitykset: k.y. = kyläyhdistys, y.y.= yksityinen yritys, k.= kunta, y.h.= yksityinen henkilö, m.y.= muu yhdistys, o.= oppilaitos, m.y.t.=muu yhteistyö